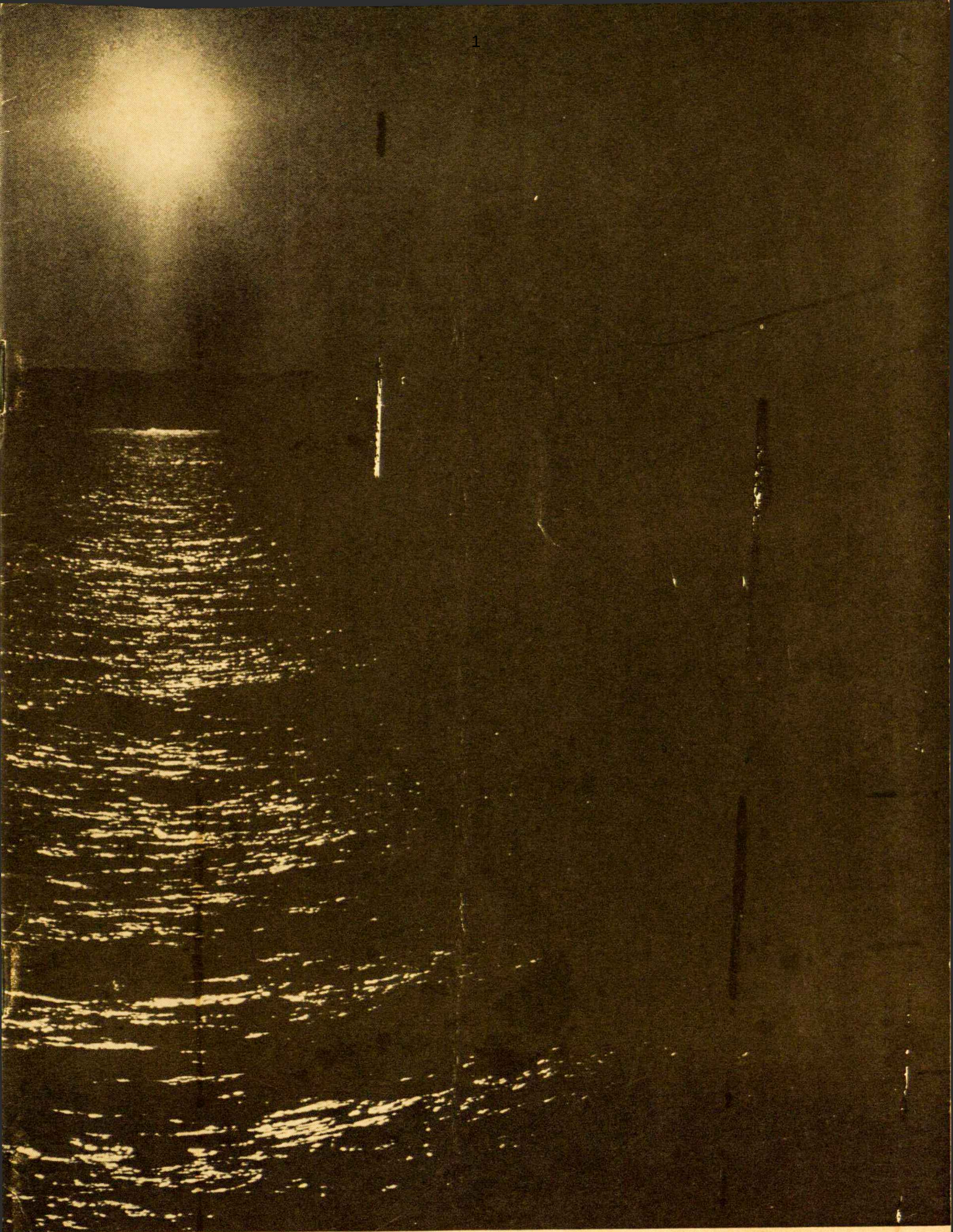

ateitis

8

1967

ATEITIS LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS
eina nuo 1911 m.

1967 metai spalis Nr. 8

Komentarai 225
Jubiliejiniai sveikinimai 227
Palangos Reorganizacinę Konferenciją prisimenant — dr. Domas Jasaitis 230
Kalba prie žibintų laužo — dr. Domas Jasaitis 239
Palanga tuomet ir dabar (susipažinimas su miestu) 240
Toliau (eilėraštis) — Danutė Vaškelytė 243
Kaip pavyko eksperimentas? (pasidalinimas įspūdžiais apie **Funeral in Berlin** filmą) 243
Ateitininkiškumas ir tautinė ištikimybė (diskusinių būrelių pranešimai) — Dalia Jasaitytė, Aldona Šimaitytė, Vytas Narutis, Živilė Poskočimaitė ir Audronė Pavilčiūtė 244
Egzistencija (šis tas apie) — Aleksandras Pakalniškis Jr. 246
Dienos stovykloje (Kennebunkporte) — Dalia Jasaitytė 247
Ateities Spinduliai — jaunučių skyrius 248
Viena didelė šeima 249
Gyveno kartą karalius... 250
Jaunimas Lietuvos atgimime — Povilas Dirkis 250
Kas ten verkė (padavimas) 250
Iš ateitininkų istorijos 251
Gėlės (eilėraštis su iliustracija) — Rasa Arbaitė 251
Ką daryti su vaiduokliais? 252
Koks turi būti ateitininkas stovykloje? — Rūta Bichnevičiūtė ir Andrius Ambraziejus 253
Lietuvos paukščiai — Alė Surdėnaitė 254
Galvosūkis 254
Vox Populi (laiškai) 255
Iš plataus pasaulio (kronika) 255
Kreivos šypsenos ..... 3 viršelio pusl.
Pamilau aš saulę (eilėraštis) — Regina Petrikonytė, 4 viršelio pusl.

Viršelis: Pamilau aš saulę... nuotrauka **Gedimino Naujokaičio** Šį numerį sulaužė **Gediminas Naujokaitis,** Talkino **Vincė Juškaitė.** 248 ir 255 puslapių vinjetės **Teresės Idzelytės.**

REDAKCIJA: reportažas — **Salvinija Gedvilaitė;** jaunesniųjų moksleivių skyrius — **Gintarė Ivaškienė;** narės — **Vincė Juškaitė, Gabija Juozapavičiūtė** ir **Rima Salytė;** foto ir techninė priežiūra — **Gediminas Naujokaitis;** vyresniųjų moksleivių skyrius — **Antanas Sabalis.** Redakcijos adresas: ATEITIS, 80-23 85th Drive, Woodhaven, New York 11421.

ATEITIS yra Moksleivių Ateitininkų Sąjungos leidinys. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje $5.00, susipažinimui prenumerata $3.00, garbės prenumerata $10.00; visur kitur laisvajame pasaulyje $3.00.

Administratorius: **Kazys Vainius** — ATEITIS, 64-09 56th Road, Maspeth, New York 11378.

Spaudos darbus atlieka Tėvų Pranciškonų spaustuvė Brooklyne.

ATEITIS — The Lithuanian Catholic Youth Magazine
Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association. Yearly subscription in US and Canada $5.00. Single copy 50 cents. Entered as second class matter and second class postage paid at the Flushing, New York Post Office.

• VIENAS KETVIRTIS
• • ATEITININKŲ DOVANA VALDOVUI
• • • JEI PRISIDĖTŲ VYRESNIEJI...

ATEITIS

Statistika yra įdomus dalykas: ją galima panaudoti kaip tik nori. Net amerikiečiai, kurie statistika gerokai mėgsta įrodyti kartais net neįrodomus dalykus, sako: "Visa bėda, kad skaičiai nemeluoja, bet melagiai kartais skaičiuoja". Išeitų, kad su skaičiais reikia labai atsargiai elgtis, nes jie dar neviską pasako.

Tačiau įdomumo dėlei, verta palyginti kai kuriuos ateitininkų skaičius "tarp Palangos ir šių metų" padėties; palyginimas darosi įdomus, kai pamatome, kad visi skaičiai rodo tą patį santykį: moksleivių 1927 metais buvo 6,000, o šiandien yra 1,500; studentų buvo 600, — dabar yra apie 150; ATEITIES skaitytojų tuomet — 3,000, o dabar — 1,000. Gaunasi bendras vaizdas, kad šiandien mes esame vienas ketvirtis Palandos laikotarpio.

Tuomet iškyla ir tokis klausimas: ar mes darome mūsų tremties gyvenimui bent ketvirtį įtakos, palyginus su anais Palangos konferencijos metais?

•

Visi gerai žinome Jobo istoriją: Dievas atėmė iš jo viską ir užleido baisiomis ligomis. Jobas atsidūrė šiukšlyne ir "šunes laižė jo žaizdas". Tokiu momentu jis vistiek garbina Dievą ir pareiškia savo pasitikėjimą Jo galia. Už tai Dievas nuima nuo Jobo bandymus ir sugrąžina jam viską, ko jis buvo netekęs.

Minėdami keturiasdešimt metų nuo Palangos konferencijos, ateitininkai šiandien yra Jobo padėtyje: netekę beveik visko, kas vertinga, bando išreikšti savo pasitikėjimą Dievu, kai pasaulis skelbia, kad Dievas yra jau miręs. Keturiasdešimt savo organizacinių metų ateitininkai atidavė Kristui, kad Jis būtų Valdovas; nežiūrint persekiojimų namie, įsikūrimo svetimuose pasauliuose, —ateitininkai Prano Dovydaičio žodžiais tariant, "į nieką neatsižvelgė, prie nieko nesustojo" tik žiūrėjo, kad būtų formuojamas toks gyvenimas, kuris veda į Kristaus principų pasisavinimą ir įsisąmoninimą.

Šis darbas ir vargas "nuo Palangos iki Dainavos" ir yra ateitininkų dovana Kristui.

Vargas tam, kuris pagalvotų, kad Kristus turi trumpą atmintį...

Tokiam tinka "Expo 67" krikščionių paviljone įrašyti žodžiai:

Kodėl ieškote manęs mirusiųjų tarpe?
Aš esu visur su jumis.

•

Baigiantis vasarai, baigiasi beveik kiekvienos organizacijos natūralus metinis darbo ciklas. Ruduo jį pradeda iš naujo. Kiekvieno nario noras ir pareiga: siekti, kad ne tik jo paties asmeninis gyvenimas, bet kad ir viskas, ką jis bendrai su savaisiais sukuria, būtų nuolatos aukštyn kylanti, niekuomet nesibaigianti spiralė. Kiekvienas saugojamės patekti į "užburtą" ratą, kuris tikrumoje būtų tik nuolatinis smukimas žemyn. Todėl rudens pradžia yra vienas iš geriausių momentų truputėlį sustoti ir pažvelgti, kur esame: kas jau buvo pasiekta ir kas dar mūsų laukia. Ir, pažvelgus, pradėtą kelią tęsti naujomis jėgomis.

Esame antroje mūsų Jubiliejinių Metų pusėje, pradėtų paskutiniųjų žiemos kursų metu. Jie buvo pradėti ne vien tik paminėti kažką, kas prieš 40 metų įvyko, bet kartu ir truputėlį pajusti, ką jautė ir ką išgyveno 1927 metų Palangos Konferencijos iniciatoriai, planuotojai, dalyviai. Kiekviename tikrai didingame įvykyje yra dalis, kuri yra neatskiriamai surišta su

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

laiku ir todėl yra vienkartinė, nebepakartojama. Tačiau kartu yra dalis, kurios laikas paliesti negali ir kuri gali visuomet išlikti gyva, kol tik yra gyvų, šį įvykį iššaukusios minties, tęsėjų. Ne tik išlikti gyva — bet augti, plėstis ir žadinti dar įspūdingesniems ir dar didesnės reikšmės darbams.

Kokie buvo pirmieji Jubiliejinių Metų rezultatai, Tu galėjai pastebėti iš ankstesnių šio žurnalo numerių. Paskutinis ir šis numeris Tau pristato pačią tų metų viršūnę — Jubiliejines vasaros stovyklas. Kiek tai rašyto žodžio ir nuotraukų ribos leidžia, gal galėsi šiek tiek tose stovyklose pasijusti, net jei ten ir nebuvai. Matysi, kad šios stovyklos buvo neeilinės. Ilgai dar jausime nuoširdų dėkingumą kiekvienam, kuris jas tokiomis padaryti padėjo.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba labiausia džiaugiasi seniai kartoto spėjimo pasitvirtinimu: "jei prie moksleivių gyvenimo prisidėtų dar daugiau pagrindine ateitininkų idėja užsidegusių vyresniųjų, — moksleivių ateitininkų skaičius tikrai galėtų būti ir du ir tris kartus didesnis". Organizaciją sukūrė vyresniųjų įkvėptas studentinis jaunimas; moksleivių sąjungos nervų centras buvo studentai ir pamažu pradėjusi augti sendraugių sąjunga. Šiais metais, Palangos Konferencijos prisiminimui kiek daugiau vyresniuosius išjudinus — mokelsivių kuopų, jų narių, stovyklų dalyvių skaičius staiga gerokai pakilo. Ir kas dar svarbiau — beveik kiekvienas, stovyklose net ir trumpai pabuvęs, išvyko su seniai jaustu džiaugsmu, su nelauktai atgijusia dvasia!

Mes trokštame VISKĄ atnaujinti ir sujungti Kristuje. Tik visi kartu, nuolatiniame, pagarbiame pokalbyje galime tikėtis šį karštą troškimą įvykdyti. Dievui kiekvienas — jaunas ar senas — yra vertas meilės, nemirtingas, vienodai brangus. "Suaugusieji tegu rūpinasi vesti draugišką pokalbį su jaunuomene, kad, nugalėję amžiaus skirtumą, galėtų geriau vieni kitus suprasti ir savaisiais dvasios turtais vieni kitus papildyti" — pabrėžia, mūsų vyskupų Jaunimo Metų proga cituojamas, Vatikano Susirinkimo dekretas pasauliečiams apaštalams (Nr. 12).

Kiekvieno iš mūsų Ateitis amžina. Daugeliui tų, kurie mūsų organizaciją sukūrė — gal net didesnei daliai ir Palangos Konferencijos dalyvių — ši Ateitis jau yra virtusi Dabartimi. Ji ir prieš Tavo akis. Bet kelias į ją veda per kasdieninius darbus, per kiekvienos savaitės ir metų šventės džiaugsmą, per dažną kovą su laisvame pasaulyje ar vergijoje sutinkamomis kliūtimis — per mažesnes ir didesnes pergales bei laimėjimus. Pralaimėjimai yra tik laikini. Tuo tarpu kiekviena pergalė, kiekvienas, net mažiausias, "kasdieninis" laimėjimas yra galutinės Pergalės nenykstanti dalis, Neužsidarančios Stovyklos, Nesibaigiančios Šventės, Kristaus (ir prieš minutėlę atvykusių, kartu čia su mumis gyvenančių, mus sekančių) amžinoj draugystėj.

Telydi ir tejungia šis žvilgsnis Tave ir Tavuosius ne tik Jubiliejinių Metų pabaigos darbuose, bet ir po vasaros naujai atgyjančioje kuopų veikloje, žiemos stovyklų paruošiamuosiuose darbuose, Jaunimo Žygio Pas Šventąjį Tėvą paskelbimo iškeltų idealų kantriame, nuolatiniame siekime. Teveda Tave ir mus vis tolyn, aukštyn ir gilyn — ir į matomą ir į nematomą pasaulį.

To laukia Tas, kuriam priklausome ne mes vieni, bet visa žmonija. To ilgisi, jėga užčiauptom lūpom kasdieną kalbama, brolių - sesučių malda.

Tavo ir Jų Visų,

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos
Centro Valdyba

1967.IX.14

Jubiliejinės Moksleivių Stovyklos Dainavoje stovyklautojai ir M. A. S. Centro Valdyba siuntė daugeliui įžymių asmenų ar bendraminčių jubiliejinius sveikinimus. Atsakymų grįžo daug. Iš jų spausdiname keletą:

Secretaria Di Stato
Di Sua Santita

Mano mažieji Bičiuliai Ateitininkai,

Jūsų jautrūs žodžiai, kilnūs pasiryžimai, tyri jausmai išreikšti liepos 15 dienos laiške mane giliai sujaudino. Esu Jums dėkingas už viską, bet ypatingai už nuoširdžias maldas. Esu tikras kad jos man palengvins nešti sunkią Dievo Apvaizdos uždėtą naštą, kad Aukščiausiasis laimins visą ką darysiu dėl Jūsų Tėvelių žemės, dėl kenčiančios katalikiškos Lietuvos, kurioje praleidau 6 neužmirštamus metus.

Ir būsiu laimingas jei vieną dieną galėsiu sutikti Jus čia Romoje, paspausti Jūsų jaunutes rankas, palaiminti jas, kad jos būtų naudojamos tik geriems darbams, kilniems tikslams: sudėtos maldai, suspaustos ryžtui, ištiestos artimui.

Laiminu kiekvieną Jūsų, pilnus pasiaukojimo ateitininkų vadovus, Jūsų Brangiuosius Tėvelius bei artimuosius.

Su meile Kristuje

(pas.) A. Card. Samorė

Brangūs Ateitininkai — Dainavos Stovyklautojai!

Mes, vyresnieji moksleiviai ateitininkai iš tolimos Australijos - Adelaidės, siunčiame Jums nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus, kad bendros idėjos ir siekimai mus artimai surištų. Mes sekame Jus, mes mokomės iš Jūsų, mes džiaugiamės Jūsų atsiektais darbais.

Mes iš širdies linkime: būkite jaunatviškai veržlūs ir idėjiniai stiprūs. Mes, sveikindami Jus, kartu ir pavydime, kad turite tiek daug prelegentų, kurie lietuviškos dvasios subtylią mintį Jums taip sklandžiai perduoda. Džiaukitės, semkitės to dvasinio peno pilnomis rieškučiomis!

Tikimės, kad ir mums per ATEITIES puslapius šis-tas atiteks. Sveikiname visą stovyklos vadovybę, svečius ir visų labiausiai — Jus, moksleiviai ateitininkai!

Adelaidės Arkivyskupo Jurgio Matulaičio kuopos
Vyresnieji moksleiviai ateitininkai

Lithuanian Legation
Washington, D. C.

J. M.
Ponui Rimui Laniauskui,
MAS-gos Pirmininkui
1000 Dillewood Road,
Cleveland, Ohio 44119

Malonus Pirmininke,

Giliai nuoširdžiai dėkoju Jums ir visai MAS Stovyklos vadovybei už š. m. birželio 28 d. malonų laišką.

Labai miela buvo patirti Jūsų malonus dėmesys mano atžvilgiu. Džiugu buvo gauti ir Jūsų sveikinimą bei linkėjimus.

Žaviuos Moksleivių Ateitininkų ryžtu išlikti ištikimais Lietuvai, nežiūrint, kad jie nėra matę savo tėvų žemės.

Linkiu, kad skriauda Tėvų žemei ir tėvynės ilgesys, kuriuo Jūsų tėveliai tebegyvena, žadintų ir ateityje Moksleivių Ateitininkų tarpe tėvynės meilės ugnelę ir paskatintų lietuvybę išlaikyti, ją puoselėti ir, kiek įmanoma, darbuotis Lietuvos labui.

Gilia pagarba

J. Kajeckas,
Lietuvos Atstovas

Didžiai Gerbiamam
P-ui R. Laniauskui
MAS Pirmininkui

Mielas Pirmininke,

Man buvo didžiai mielas ir nelauktas prisiminimas ir pasveikinimas iš vyresniųjų ir jaunesniųjų ateitininkų stovyklų Dainavoje. Negalėdamas pasiekti atskirai viso būrio pasirašiusiųjų, prašyčiau mano vardu, kai bus kuri proga, padėkoti ir užtikrinti, kad su dideliu dėmesiu tebeseku moksleivių ateitininkų veiklos pasireiškimus ir džiaugiuosi idealistiniu jų nusiteikimu, linkėdamas brėsti kilniomis asmenybėmis, kurų taip didžiai reikia ir Lietuvių tautai ir Kristaus Bažnyčios naujiem uždaviniam.

Linkėdamas Jums, mielas Pirmininke, ir toliau sėkmingai vadovauti moksleiviams ateitininkams, nuoširdžiai sveikinu ateitininkiškai

Garbė Kristui!

S. Sužiedėlis

Moksleiviai ateitininkai visur yra pirmieji. Moksleivių eilėse 1911 m. prasidėjo ateitininkų sąjūdis, o šiemet jūs, moksleiviai pirmieji pajudinote 40-metų ateitininkų jubiliejų, apvainikuodami jį gražia Jubiliejine Stovykla Dainavoje. Sendraugiai, žavėdamiesi jūsų judrumu, šiemet jūsų stovyklų pagerinimui suaukojo apie 1,200 dolerių, o kitiems metams, Lietuvos Nepriklausomybės 50-mečiui paminėti, apsidėjo $12 metiniu mokesčiu, kad papildytų moksleivių — jaunimo fondą. Jei skaičiuoti, kad sendraugių yra apie 1000 narių, tai tenka laukti apie 12,000 dolerių įplaukų fonde moksleivių reikalams.

Nors piniginė atrama yra svarbi, bet ne čia yra ateitininkiškos veiklos esmė. Jūs, moksleiviai, žinote, kad ateitininkai sendraugiai sudaro didžiąją lietuviškosios inteligentijos dalį. Sendraugių eilėse teologai, filosofai, rašytojai, dailininkai, mokytojai, daktarai, inžinieriai, teisininkai, prekybininkai ir t.t., — jie visi baigę aukštus mokslus, jie visi savo darbais ir kūryba prisideda prie lietuviškos kultūros kėlimo, skina Lietuvai laisvės kelius, o per Jūsų darbščią MAS Centro Valdybą, — padeda sudaryti jums, moksleiviams, čia laisvo veikimo sąlygas.

Šio meto pasauliniai rūpesčiai yra dideli ir nuo jūsų moksleiviškų akių tų rūpesčių negalime nuslėpti. Bedievybė ne tik naikina lietuvių tautą dabar, bet smurtu, apgaule ir klasta veržiasi į visą pasaulį. Amerika turi sunkiai kovoti Vietname, kad komunizmo veržimąsi į laisvą pasaulį sustabdytų. Amerikoje komunistai intryguoja ir skatina riaušes, kad mūsų kūrybą trukdytų.

Moksleiviai visada buvo idealistai. Sendraugiai džiaugiasi, kad pas moksleivius ateitininkus idealizmas gyvuoja. Kad siekti mokslo ir išlikti lietuviu, reikia būti idealistu. O jūs, moksleiviai, ir siekiate mokslo ir laikotės lietuviais. Jūsų lietuviškos maldos yra gražiausia dovana Dievui ir Tėvynei.

Bažnyčia šiandieną nauju keliu šaukia į atsinaujinimą. Ateitininkui atsinaujinimo šūkis yra išplaukiąs iš pačios ateitininkiškos prigimties. Mes jau nuo 1911 m. siekiame "Visa atnaujinti Kristuje". Bažnyčia tai naujai patvirtina ir parodo mums, ateitininkams, kad mes esame teisingame kelyje. Bažnyčia įvedė nuo šiandien į liturgiją tautinę lietuvių kalbą. Tai nepaprasta dovana mums lietuviams tremtyje. Ir mūsų šūkis, ir mūsų prigimtis šiandien reikalauja pradėti lietuviškos maldos sąjūdį. Mes turime atnaujinti savo šeimas ir savo parapijas lietuviška malda. Šiandieną lietuviškose parapijose turi skambėti lietuviškos maldos ir lietuviškos giesmės: lietuviškos pirmos komunijos, lietuviškos Šv. Mišios, o lietuviškos religijos pamokos visose lietuviškos parapijos mokyklose yra šių dienų būtinybė!

50-ties Lietuvos Nepriklausomybės metų proga, kurie prasideda sekančiais metais, Jūs, moksleiviai, pradėkite LIETUVIŠKOS MALDOS ŽYGĮ. Padėkite parapijose lietuvišką maldą paversti realybe. Mūsų evangelikai broliai džiaugiasi lietuviškomis maldomis. Atnaujinkime ir mes savo parapijas, pradėdami nuo savęs ir paveikdami savo draugus, vyresnius ir jaunesnius. Ateitininkai čia yra pakviesti būti vadovais.

Sendraugiai ateitininkai visada su moksleiviais!

"Visa atnaujinti Kristuje!"

P. NARUTIS
ASS CV Vicepirmininkas
Moksleivių Reikalams

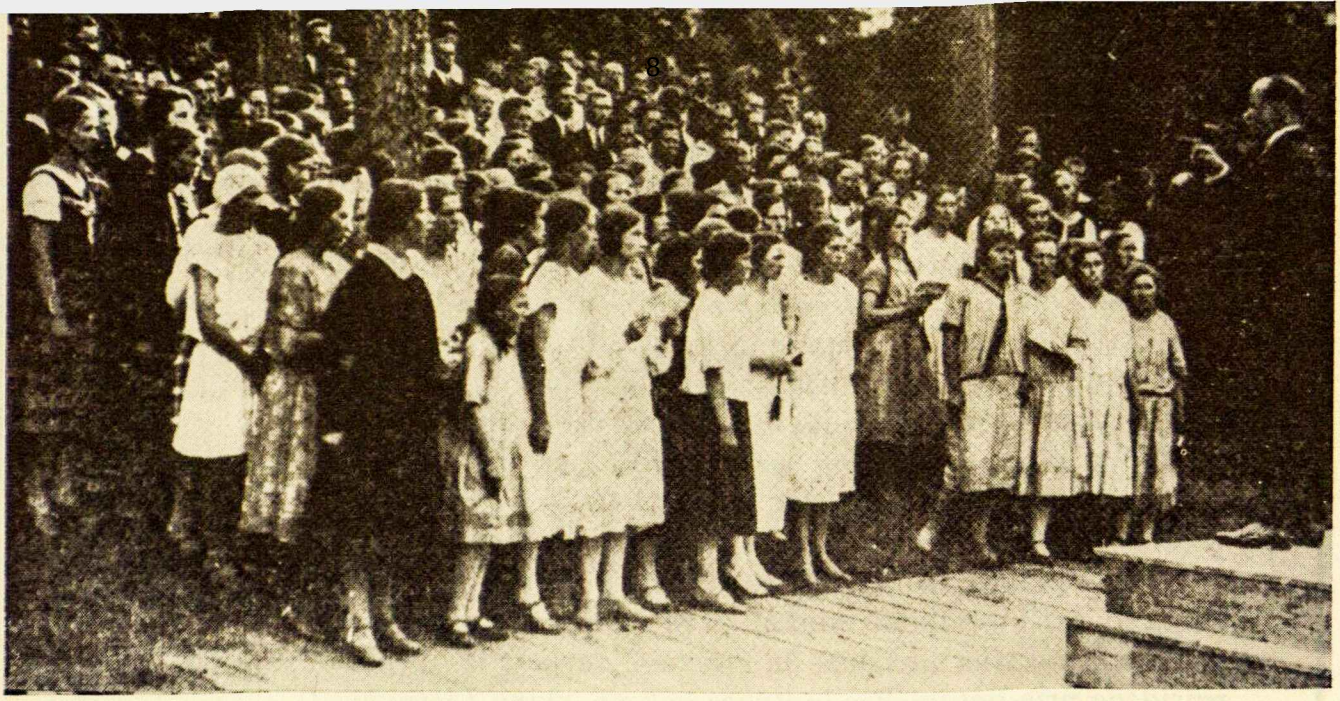

Pirmosios Ateitininkų Dainų Šventės Palangoje choras

PALANGOS REORGANIZACINĘ KONFERENCIJĄ

prisimena

DR. DOMAS JASAITIS

buvęs tos, 1927 metais įvykusios, istorinės, dabartinę Ateitininkų Federacijos organizacinę struktūrą sustačiusios, konferencijos pirmininkas.

Paskaitos, skaitytos MAS Jubiliejinėje Stovykloje Dainavoje, santraukoje, jis vaizdžiai prisimena tuos įvykius, tai stambius ar smulkius, tai rimtus ar juokingus, kurie prieš visą keturiasdešimtį metų nustatė ateitininkiškajam sąjūdžiui dar dabar sekamas gaires.

Besiruošiant konferencijai, reorganizacijos komisija posėdžiavo 50 kartų

1967 metai ateitininkams yra jubiliejiniai. Prieš 40 metų, liepos mėn. 15-19 dienomis Palangoje, suskrido ateitininkai į savo Reorganizacinę Konferenciją, į šventę, į ateitininkų jaunimo veržlumo ir kūrybinių galių demonstraciją.

Reorganizacijos plano paruošimas buvo su dėtingas ir sunkus. Jį paruošė dar 1926 m. sudaryta speciali komisija: prof. kan. Pranas Kuraitis, A. Kučingis, Pr. Montvydas, J. Matulevičius ir kun. J. Gylys. Vėliau buvo pakviesti A. Staliorаitytė ir Pr. Dielininkaitis. Komisijos ekspertai buvo: St. Šalkauskis, J. Grinius, St. Lušys ir Ad. Raulinaitis. Ši komisija turėjo apie 50 darbo posėdžių, kurių kiekvienas trukęs 3-4 valandas. Ką gi toji komisija svarstė?

Gyvenimas taip susitvarkė, kad ateitininkai pergyveno trejetą laikotarpių: 1. Kada susiorganizavo moksleiviai, 2. kai tie moksleiviai pasidarė studentai ir 3. kada studentai baigė mokslą ir išėjo į gyvenimo vandenis. Ateinančios ateitininkų generacijos turėjo tą patį padaryti: pereiti visus tris gyvenimo laikotarpius. Ši komisija paruošė bendrus šioms trims organizacijoms įstatus. (Įdomu pastebėti, kad tokio natūralaus inteligentų auklėjimo būdo niekas iki to laiko nebuvo sugalvojęs; net ir šiandien jokia kita valstybė neturi katalikų intelektualų auginimo organizacijos, kur jaunuolis nuo pradžios mokyklos iki subrendimo būtų ištisai auklėjamas universalaus šūkio "Visa atnaujinti Kristuje!" rėmuose).

Toliau Rengimo Komisija turėjo atkreipti dėmesį į pasaulėžiūros įsisąmoninimo, visuomeninio aktyvumo klausimus. Tuo metu taip trūko ideologinės literatūros pačiais esminiais klausimais, kad ateitininkai spausdindavo ilgus straipsnius ATEITYJE, kad kaip nors pasotinus ideologinės literatūros išalkusius moksleivius ir studentus. Rengimo komisija suplanavo, kokius veikalus reikia skubiai išleisti, kurie svarstytų ateitininkų principus ir pareigas. Prof. St. Šalkauskis pažadėjo paruošti principų paaiškinimo rašinius, o taip pat studijas apie jaunimo tautinį ir visuomeninį auklėjimąsį.

Palengvinimas: tikrai šauni priemonė susisiekimui: automobilis su šoferiu

Pasiruošimo darbai buvo ilgi ir pagrindiniai. Jų daugumą atliko Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba. Jau prieš metus laiko, ji raštais ir aplinkraščiais ragino moksleivius vykti į konferenciją. 1927 m. birželio mėn. beveik visa MAS centro valdyba išvyko vizituoti ir raginti kuopas; liko tik jos sekretorius, V. Viliamas, kuris, prisiminęs tas dienas, šitaip rašė: "Atsimenu gerai, kai birželio mėn., pagrindiniams konferencijos ruošėjams išvykus į Palangą atlikti paruošiamuosius darbus, aš specialiai buvau paliktas Kaune ir iš čia turėjau rūpintis visais artėjančios konferencijos reikalais. Paskutinėmis prieš konferenciją dienomis tų reikalų tiek pasidarė, jog jau nesuspėdavau visur aplakstyti. Man buvo nepaprastai didelis palengvinimas, kai kun. J. Vailokaitis paskolino automobilį su šoferiu, — šaunią priemonę susisiekimui".

Konferencijos išvakarėse, jau matėsi, kad ateitininkai entuziastingai atsiliepė į vadovų ir valdybų kvietimą vykti į konferenciją. Ir kai išaušo gražus, saulėtas liepos 14 dienos rytas, visais keliais ir traukiniais, važiuoti ir pėsti keliavo ateitininkai į Palangą. Iš viso suvažiavo virš dviejų tūkstančių ateitininkų. Paprastai apytuštės Palangos gatvelės prisipildė naujais žmonėmis...

Dovydaitis: Idėjas gali įvykdyti masės, turėdamos su savim šviesuomenę

Tuometinėje Palangoje nebuvo tokios salės, kuri galėtų sutalpinti šimtus konferencijos delegatų ir tiek pat svečių. Tad konferencijos pilnaties posėdžiai vyko grafo Tiškevičiaus gražiame parke po atviru dangumi. Pirmas posėdis prasidėjo liepos 15 dieną, 3 val. po pietų. Aikštėje, apsuptoje aukštų pušų, netoli Birutės kalno, susirinko konferencijos dalyviai. Visa didžiulė pieva nusėdama; priešakyje susėda svečiai, dvasiškos hierarchijos nariai, katalikiškų organizacijų atstovai ir sendraugiai bei konferencijos delegatai. Iš abiejų prezidiumui paruošto stalo pusių išsirikiuoja ateitininkų vėliavos.

Konferenciją atidaro ateitininkų pirmininkas Pranas Dovydaitis. Atlikęs išimtinį vaidmenį ateitininkiškos ideologijos suformavime, organizacijos sukūrime, — visuose tuose darbuose jis buvo visada pirmasis. Per ištisus dešimtmečius, dažnai be pakankamo skaičiaus idėjinių bendražygininkų, jis visada prasilauždavo pro įvairių rūšių materialistinio nihilizmo barikadas.

Prabėgomis palietęs Lietuvos praeitį, Dovydaitis kalbėjo: "Skaudi mūsų tautos istorija, skaudi ir jos duotoji pamoka. Kas kaltas dėl tų nelaimių praeityje? Pirmoje eilėje tautos vadai, jos valdovai, kurių rankose buvo atsidūręs Lietuvos vairas. Kam tenka didžiausia atsakomybė dėl mūsų tautos dabarties ir ateities likimo? Pirmoje eilėje mūsų šių dienų šviesuomenei, inteligentijai. Tai caveant consules! Naują, atgimusią Lietuvą, jos naujai įsikūrusią valstybę išlaikys tik nauja visuomenė, jos inteligentija. Ateitininkai yra viena tos šviesuomenės srovių. Ateitininkija, prasidėjusi dar prieš nepriklausomybės atgavimą, yra pasiryžusi naujinti Lietuvos visuomenę Kristaus dvasia ir, gyvendama idealizmo pasaulėžiūra, stiprinti tautos pamatus. Nepriklausomybei auštant, ateitininkija nekrūpteldama stojo kruvinon kovon tėvynės laisvei ir nepriklausomybei ginti... Ateitininkija siekia sukurti naują visuomenę; tokią visuomenę, kad kiekvienas jos narys gyventų tautos ir valstybės virpėjimais. Ateitininkija tai galės padaryti tik pasiekdama pačius tautos pagrindus, mūsų daug iškentėjusią liaudį, kuri trokšta to iš savo visuomenės nuo amžių. Didžiausias idėjas gali įvykdyti masės, turėdamos su savim šviesuomenę".

Dovydaitis negalėjo savo atidaromosios kalbos baigti, nes pradėjo smarkiai lyti. Skubiai reikėjo išrinkti konferencijos prezidiumą. Į prezidiumą buvo išrinkti šie ateitininkai: D. Jasaitis, Pr. Raulinaitis, J. Leimonas, K. Marcinkaitė ir J. Krajauskaitė; į sekretorijatą: S. Sužiedėlis, V. Kazlauskas ir K. Jonkaitytė. Išrinkus prezidiumą, lietus sustojo, pasirodė saulė, ir posėdis nebuvo nutrauktas, bet tęsiamas toliau. Buvo svarstyta dienotvarkė ir atskirų sąjungų pirmininkų pranešimai apie sąjungų gyvavimą ir veiklą.

Ateitininkų Sendraugių Sąjunga jau veikė nuo 1922 metų. Jų veiklą referavo jos pirmininkas P. Bielskus. To meto Sendraugių sąjungos pagrindiniai tikslai buvo šie: bendromis jėgomis gyvendinti ateitininkų pasaulėžiūros pradus, žodžiais ir darbais skleisti juos visuomeniniame ir politiniame gyvenime ir eiti talkon jaunesniesiems idėjos draugams — studentams ir moksleiviams. Pirmininkas pranešė, kad Kaune, Laisvės Alėjoj bai-

giami statyti didžiuliai ateitininkų rūmai, jų kaina virš 800,000 litų. Tą stambią sumą suaukojo patys ateitininkai ir jų idėjos draugai. Sendraugių skaičius smarkiai auga; jų, bedirbančių, yra visose srityse.

Pranas Dielininkaitis pranešė apie Studentų Ateitininkų Sąjungos veiklą. Sąjungos draugovės veikia visose Lietuvos aukštose mokyklose ir net užsienyje. (Studentai ateitininkai tuo metu buvo pasiskirstę į šešias korporacijas; tas paprotys buvo pasisavintas iš Vokietijos).

St. Lušys, Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas, referavo šios sąjungos veiklą. MAS yra pagrindinė ateitininkų organizacija, skleidžianti mūsų idealus moksleivijoje. Ji nesustojamai auga. Šiuo metu turi 81 kuopą su 6,037 nariais. Iš jų 78 kuopos veikia Lietuvoje, dvi Latvijoje ir viena lenkų okupuotoje Lietuvos dalyje. Moksleivių veikla vyksta kuopose ir įvairiose sekcijose, pvz. eucharistininkų, filosofijos, gamtos, meno, sporto ir kt.

Įtemptą konferencijos darbą nutraukė nenumatytas įvykis: Lietuvos prezidento atsilankymas.

Smetona: Tobulėkite ir daugėdami turėkite vis didesnės reikšmės valstybei

Pilnaties posėdžiui vykstant, patirta, kad Prezidentas A. Smetona, kuris tuo metu Palangoje vasarojo, norįs atsilankyti konferencijoje. Prezidiumas sutiko. Lietuvos Respublikos prezidentas atvyko lydimas kariuomenės vado generolo S. Žukausko, vidaus reikalų ministerio I. Musteikio, pulkininko P. Plechavičiaus ir kitų pareigūnų. Atvykusį prezidentą prezidiumo vardu pasveikino P. V. Raulinaitis, dėkojo už apsilankymą. Jis pabrėžė, kad ateitininkija, išugdžiusi krikščionybės ir tėvynės meilės idealuose, aukoja visas savo pajėgas ir geriausius savo narius tų tikslų įgyvendinimui. Ateitininkai yra daug prisidėję Lietuvos nepriklausomybei apginti ir "todėl jiems nepriklausomybė yra labai brangi". "Brangūs ateitininkams ir demokratinės valstybės idealai, už kuriuos ji visada pasiryžusi kovoti".

Atsakydamas, prezidentas Smetona pažymėjo, kad jam šiemet tenka dalyvauti jau antrose katalikų jaunimo iškilmėse. Teko dalyvauti "Pavasario" kongrese Kaune, o dabar dalyvaująs ateitininkų konferencijoje... Pabrėžė, kad dabar Lietuva yra laisva, ir visi gali laisvai mąstyti. Ateitininkai yra geri tėvynės vaikai. Jie yra daug prisidėję prie nepriklausomybės atgavimo. Ateitininkai aukojasi tautybės ir katalikybės idealams ir todėl yra malonu jų kongrese būti. Baigdamas, prezidentas palinkėjo ateitininkams, kad jie vis tobulėtų ir kad daugėdami jie turėtų vis didesnės reikšmės valstybei ir Bažnyčiai. Prezidentui baigus kalbėti, konferencijos dalyviai sugiedojo "Lietuva, tėvyne mūsų". Prezidentas su palydovais išvyko, konferencijos darbas buvo tęsiamas toliau.

Šalkauskis: Sendraugiai dažnai eina atžangos keliu... jei jie nesitaisys, tai aš pirmas sukelsiu jaunuosius prieš senuosius

Antrą konferencijos dieną, liepos 16, šeštadienį, įvyko atskiri sąjungų posėdžiai. Tą pačią dieną dirbo susirinkę įvairios komisijos: įstatų peržiūrėjimo, mandatų, redakcinė, ženklų ir kitos.

Sendraugių susirinkimo pagrindinis dienotvarkės punktas buvo tolimesnis jų veikimas. Šį klausimą referavo Stasys Šalkauskis. Jis statė sendraugiams ir jų veiklai aukšto lygio reikalavimus: "Tačiau sendraugiai, dažnai pasitaiko, dvasios gyvenime eina atžangos keliu ir skęsta gyvenimo pilkumoje... Jei ateitininkų organizacija turi apimti visą katalikų jaunimą, tai sendraugiai turi remti jaunuosius tiek moraliniu tiek ir materialiniu atžvilgiu. Tačiau ir čia matome nepakankamą sendraugių uolumą. Kasdieninis sendraugių gyvenimas taip pat nėra be ydų... Katalikybės atžvilgiu stoka prideramo uolumo ir entuziazmo... Nepakankamai rūpinamasi savo inteligentiškumu... Organizacinis darbas yra labai nemetodingas ir primityviškas. Todėl katalikų visuomenė yra tokia inercinė. Sendraugiai nėra realizavę kataliko inteligento tipo. Nepakankama yra jų kova su pasaulio dechristianizacija. Jeigu ir toliau sendraugiai taip dirbs, tai, arba jaunieji turės atsigręžti, arba sendraugiai pasitaisyti. Jeigu sendraugiai nesitaisys, tai aš pirmas sukelsiu jaunuosius prieš senuosius. Sendraugiai turėtų draugauti su jaunaisiais, eiti į gyvenimą su jauna dvasia, kurios galima pasisemti tik iš jaunimo, artimai su juo draugaujant! Katalikai yra aktyvūs kovotojai!"

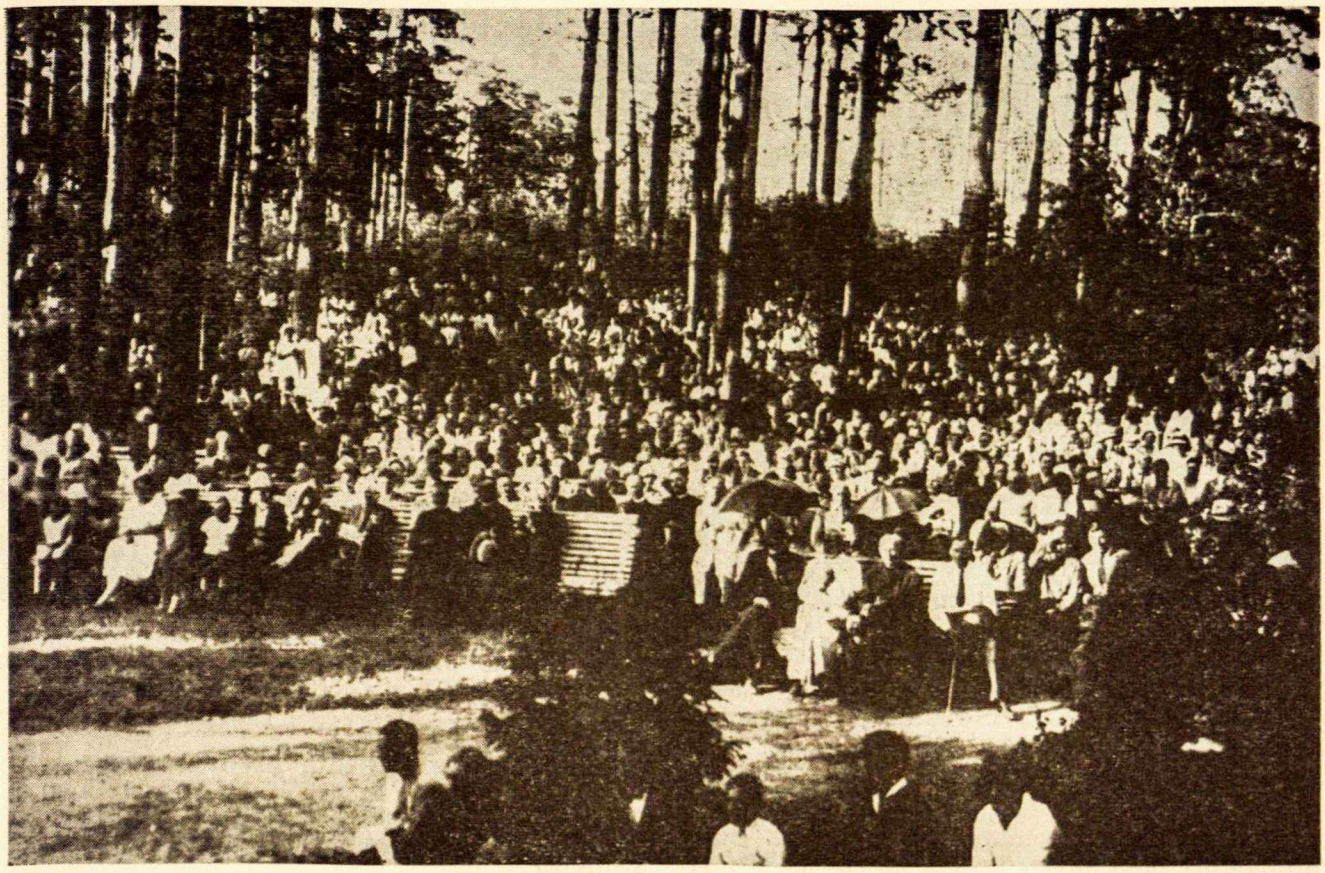

Ateitininkų Dainų Šventė prie Birutės kalno. Į ją suplaukė tūkstančiai klausytojų.

Toksai Šalkauskio savanoriškas ateitininkų įvertinimas sukėlė daug karštų diskusijų. Galutinas klausimo sprendimas buvo pavestas atiduoti sendraugių centro valdybai, dalyvaujant ateitininkų vadui ir dvasios vadui.

Studentų Ateitininkų Sąjungos posėdis įvyko Palangos vidurinėje mokykloje. Jį atidarė centro valdybos vicepirmininkė Z. Endziulaitytė. Į prezidiumą tapo išrinkti J. Leimonas, O. Kubiliūtė ir B. Povilaitis. A. Raulinaitis pranešė, kad sąjunga turi viso 12 draugovių: 7 veikia Lietuvoje ir 5 užsienyje (Friburge, Paryžiuje, Montpelier, Graze ir Vienoje). Mažesni ateitininkų būreliai yra Berlyne, Leipcige, Münchene, Pragoje, Louvene ir Briuselyje. Sąjungoje esą virš 600 narių. Prie sąjungos veikia sporto klubai Achilas ir Gražina, ateitininkų choras ir eucharistininkų būrelis.

Dr. Mykolaitis - Putinas, "Židinio" redaktorius, pranešė, kad šis žurnalas vis tobulėja ir tampa aktualesnis savo turiniu. Jo prenumeratų skaičius auga ir finansinė padėtis stiprėja.

Persitvarkymo komisija pasiūlė ir konferencija nutarė, kad nauja valdyba įpareigojama išdirbti nuostatus, tvarkančius santykius tarp draugovių bei sąjungų ir centro valdybos. Po to buvo išrinkta SAS centro valdyba: J. Leimonas, V. Ademonis, J. Jaržemskaitė, Z. Ivinskis ir S. Rauckinas.

Moksleivių posėdžiai vyko Palangos "kurhauzo" salėje. Posėdį atidarė centro valdybos pirmininkas St. Lušys ir padarė šį pranešimą: Moksleivių Ateitininkų Sąjunga tapo didžiulė jaunimo organizacija, turinti 6,037 narius. Katalikiškajai visuomenei buvo tad didelis džiaugsmas, matant tokį skaičių priaugančių intelektualinių pajėgų.

A. Januškevičius kalbėjo apie sąjungos organą "Ateitį", kurios spausdinama 3,500 egzempliorių. Džiugu, kad, girdi, bent pusė narių prenumeruoja savo laikraštį. Tą džiaugsmą malšino redaktoriaus nusiskundimas, kad yra kuopų, kurios labai blogai atsilygina už "Ateitį"...

Tą dieną moksleivių posėdis užsibaigė neatlikęs visos savo programos, ir posėdžiai tęsėsi liepos 18 d. Tuomet buvo išdiskutuoti sąjungos įstatai ir kuopų statutas. Išrinkta nauja centro valdyba: V. Viliamas, K. Kleiva, A. Graunius, A. Sereikytė, C. Griniūtė, P. Martišius, J. Bansas, V. Kazlauskas, V. Makutėnas ir L. Tamašauskas.

Centro v-bai pasiūlius, konferencija pakėlė savo garbės nariais ypatingai ateitininkijai nusipelniusius žmones: prelatą A. Dambrauską - Jakštą, kanauninką Pr. Kuraitį, Pr. Dovydaitį, St. Šalkauskį, P. Bielskų ir St. Ladygienę.

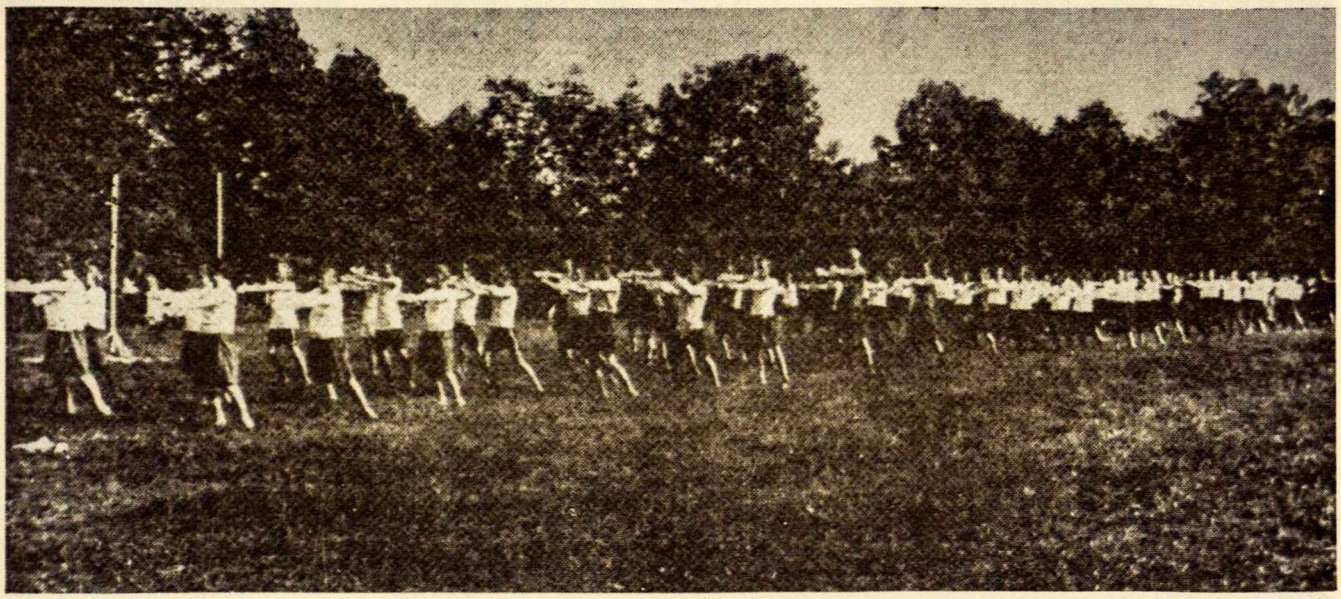

Pirmosios Ateitininkų Olimpiados Palangoje bendroji mankšta

Eretas: Kūno ir sielos galias veskime į progresuojančią pusiausvyrą

Mūsų reorganizacinė konferencija buvo numačiusi savo darbų sąraše ne tik posėdžius, bet ir kultūrinę, meninę dalį.

Šeštadienis buvo skirtas sportui. Sportinis judėjimas ateitininkuose buvo pradėjęs reikštis jau nuo 1922 metų. Tuomet buvo suorganizuota Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacija (LGSF) — jos kūrėjais buvo J. Eretas ir K. Dineika. 1926 m. stiproki sportininkų klubai ir jų sekcijos veikė 25 kuopose. Jose buvo apie 1,000 sportininkų.

Taigi pirmoji ateitininkų olimpijada Palangoje nebuvo naujiena. Sportinės varžybos tą dieną tęsėsi dvi su puse valandos, jai vadovavo dr. J. Eretas. Dėkodamas sportininkams už aktyvų dalyvavimą, jis pabrėžė, kad ateitininkai sportuoja vadovaudamiesi dėsnio "mens sana in corpore sano" (sveika siela, sveikame kūne), ir ateitininkų fizinio pajėgumo ugdymas turi tikslą vesti "kūno ir sielos galias į progresuojančią pusiausvyrą".

Sekmadienis, liepos 17 d. buvo skirtas atei tininkų kultūrinių atsiekimų parodymui visuomenei. Diena prasidėjo bendromis iškilmingomis pamaldomis. Jos buvo parke, po mėlynu dangumi. Atžygiavus studentų korporacijoms su savo vėliavomis, suplaukė moksleiviai. Šv. Mišias aukojo vyskupas M. Reinys. Buvo prisiminti ir pagerbti mirę ateitininkai ir žuvusieji kovose už Lietuvą.

Tą pačią dieną, 4 val. po pietų, karščiui kiek nuslūgus, Birutės kalno šone, įvyko pirmoji ateitininkų dainų šventė. Čia susirinko keli tūkstančiai žmonių. Šventę pradėjo jaunas rašytojas J. Paukštelis. Štai jo kalbos ištraukos:

"Vieną didžią brangenybę lietuvių tauta turi, vieną nuostabų paminklą; už piramides aukštesnį, už Italijos dangų giedresnį, už Mykolo Angelo kūrinius didingesnį, — savo sielos paminklą, — tai savo nuoširdžiąją lietuvišką dainą, tą stebūklingąją skrynią, kurioje sudėtos lietuvių širdys su savo vargais, skausmais, meilės ašaromis ir kilniais pasiryžimais; tą gyvąjį dokumentą, kuriame surašyti mūsų tautos didingieji žygiai; tą iškabą, kurioje pažymėta mūsų tautos didybė ir galia... Ji yra tas užburtas ugninis paukštis, kuris skraido po lietuvių širdis ir kursto jas kilnių minčių, didžių žygių ir pasiryžimų žiežirbomis...

O tai pažymi, kad mūsų būriai dar tebegyvena mūsų protėvių dvasia, kad neišsižadėjom dar jų, neprisidengėm išgamomis, kaip daugelis tai daro, ir neniekinam, nesityčiojam ant mūsų protėvių kapų. To jaunimo būriai ir yra tikrasis ir tyrasis mūsų pulsas, kuriam nustojus plakti, nustotų gyvavusi ir mūsų tauta".

Kalba gyva, uždeganti. Prieš žiūrovus stovi keli šimtai dainininkų ir laukia dirigento ženklo. Suskamba Lietuvos himnas, Kas gi ten aukso spindulius beria, ir po to — dainos, dainos...

Dainų šventei pasibaigus, dar ilgai svečiai nejuda iš vietų, dar lūkuriuoja, bet nebelieka daug laiko: reikia ruoštis sekančiai programos daliai, kuri tapo bene pati įspūdingiausia.

Tylenis: Idealų kely didi priešai pakils prieš mus, persekios ir kovos

Žibintų eisena buvo suplanuota nuo "Kurhauzo" parko iki Baltijos jūros. Žygiavimui susirinko moksleiviai, studentai ir sendraugiai. Visur minios palangiškių ir vasarotojų. Choristai ir "balsingieji" buvo susitelkę grupėmis įvairiose eisenos vietose. Vienai grupei nustojus dainuoti, kita tuoj pradėdavo. Jei neklystu, eisena pajudėjo galingai užtraukus "Šėriau žirgelį...". Eisenos dalyviams buvo išdalinti žibintai, kuriuos uždegus, tūkstančiai judančių žibintų mirgėjo nakties tamsoje.

Daugiausia buvo dainuota "Į kovą žemaičiai, į kovą aukštaičiai", "Nebeužtvenksi upės bėgimo", "Išėjo tėvelis į mišką", "Į darbą, broliai, vyr's į vyrą...", "Kur bėga Šešupė", "Jau slavai sukilo" ir kitos dainos. Pasiekus pajūrį, visa eisena sustojo plačiu ratu. Jo viduryje buvo sumesta šimtai žibintų į paruoštą laužą. Laužas suliepsnojo. Visiškai sutemo. Pro aukštas pušis patekėjo mėnulis. Jūra buvo rami, tik kartais sušniokšdavo užlūžtanti banga...

Šioje nuotaikoje buvo pasakytos dvi jaunimą uždegančios kalbos: pirmasis kalbėjo A. Tylenis, o antrasis — prezidiumo pirmininkas D. Jasaitis (jo kalba atspausdinta atskirai šiame numeryje). A. Tylenio turime tik ištraukas, kurios parodo, kad tai buvusi pranašiška kalba:

"Naujoji Lietuva! Tavo prisikėlimą mes sveikiname, kaip mūsų tautos didžiųjų laimėjimų ir skaisčios didingos ateities pirmą švystelėjimą!

Lyg perkūno griausmai nuaidėjo, nubangavo po visą kraštą "Ateities" ir "Pavasario" naujų idėjų garsai — ir prisikėlė Lietuva — dvasinės laisvės aureolė nušvito kruvinoj, lieps nojančioj jos padangėj...

Idealų kely didi priešai pakils prieš mus, persekios ir kovos... Idealų kely didžios pagundos vilios mus nugrimzti į purviną žemę ar paskęsti tuščių svajonių klaikynėse. Tačiau tegul visada mūsų širdys būna nukreiptos į Amžinąją Saulę, o kojos remias žemės granitu. Meile liepsnokim, viltim žaibuokim, darbais kovokim — tat prisikels tėvynė Lietuva skaisti, dora, ir jos padangėj suplėvesuos mūsų vėliava!"

Kalbėtojams nutilus, užviešpatavo tyla. Labai nenoromis ir pamažu tūkstantinė minia išsiskirstė...

Nuvainikuotoji vaidilutė dėl didžiojo valdovo meilės priesaiką sulaužo

Palangos konferencijos metu ateitininkai norėjo pastatyti "grandijozinį" vaidinimą — misteriją. Tam reikalui prof. Mykolaitis - Putinas parašė specialų vaidinimą, kuris tiktų Palangai. Pats veikalo turinys yra daug platesnis, negu jo pavadinimas leidžia atspėti: tai nėra vien tik Birutės ir Kęstučio legendos atpasakojimas, bet "lietuvių tautos istorinio gyvenimo misterija". Todėl liepos 18 d. visi Palangos vasarotojai ir svečiai susirinko prie Birutės kalno. Visi jautė, kad įvyksią kažkas nepaprasto...

Visi laukia. Visi nerimsta. Vieni dainuoja, kiti skudučiais pučia. Orkestras sugroja maršą. Patamsėse prie estrados pradeda žybčioti vis daugiau ir daugiau įvairių šviesų. Pagaliau sprogsta raketa. Vaidinimas pradėtas. Pirmame veiksme vaizduojama, kaip mergelė duoda iškilmingus apžadus tapti amžinos ugnies kūrentoja — saugotoja ir prisiekia niekuomet nepakeisti rūtų vainiko nuometu. Antrame veiksme mergelė jau pašvęsta vaidilutė. Tačiau jos dvasioje ramybės nėra. Visą laiką, rodos, iš tolimų, tolimų erdvių ar iš gilių požemių, nematomo choro vis kartojamas refrenas: "Vaidilute, žemės dukra, tu mylėsi, tu mylėsi; žalių rūtų vainikėlio nenešiosi, nedėvėsi", nežada nieko gero, bet skleidžia tragizmu dvelkiančią nuotaiką ir jaunos vaidilutės širdyje ir visuose žiūrovuose. Kadaise matytas karžygis lanko ją sapnuose. Prieš jos norą ima nubusti meilė. Paslaptingas Juodasis Vaidila, naujo gyvenimo pranašas, ją nuolat gundo sulaužyti priesaiką ir pamilti tautos valdovą. Žemės Dvasia tarytum pati tautos gyvybė maldaute maldauja, kad atsižadėtų vainiko. Vaidilutei pranašaujama, kad ji pamils galingiausią valdovą, o dar galingesnį žemei pagimdys. Pagaliau "dėl Žemės Dvasios laisvės, dėl didžiojo valdovo meilės, vaidilutė apsisprendžia priesaiką sulaužyti"... Ir tada, visai nelauktai, zovada atšniokščia pats valdovas ir pagrobia vaidilutę. Valdovas ir palydovas riteris buvo ant puikių arklių ir, greitai pralėkdami, vaidilutę sugavo ir nusinešė. Tas jiems puikiai pavyko, nes abu artistai buvo buvę Lietuvos kariuomenės kavalerijos pulkuose. Įspūdis buvo nepaprastas. Katutėms ir ovacijoms nebuvo galo. Trečiame veiksme

matomas išgriautas šventovės aukuras. Aplink slankioja kerštо dvasios, kaip Makbeto raganos, ir giriasi, kaip jos atkeršijusios vaidilutei, sulaužiusiai apžadus. Jųjų užkeikimais ir pastangomis pasmaugtas jos vyras, nuolatos persekiojamas jos sūnus Galingasis Valdovas. Nužudyti du jo sūnūs, klastingai pavogtas jam skirtas karališkas vainikas. O ir pačią mirusią vaidilutę slegia užkeikimas: ji turi amžinai klajoti. Toksai žiaurus dievų kerštas... Ir pats Didysis Valdovas ateina pas tą sugriautą aukurą ir užgesusią ugniavietę. Čia Valdovas sutinka savo motinos vėlę ir Žemės Dvasią. Jis įteikia joms savo kalaviją, gyvybės ženklą. Jos privalo saugoti jį per penkius amžius. Vėliau, kaleidoskopiškai praeina įasmeninti penki amžiai. Kiekvienas iš jų save apibūdina. Po jų pasirodo šviesus šeštas amžius. Žemės Dvasia įteikia jam per penkis amžius išsaugotą Galingojo Valdovo kalaviją, gyvybės ženklą. Šeštasis Amžius, iškėlęs švitrųjį gyvybės kalaviją, kviečia visus naujo atgimimo kovai ir darbams. Likimo gręsmingai tarti žodžiai "Paskutinį kartą duotas jums gyvybės ženklas", perskrodžia šiurpu kiekvieno sąmonę.

Spaudos parodoje keli dideli stalai apkrauti ateitininkiškais leidiniais

Ateitininkijos reikšmę kultūriniame šalies gyvenime vaizdžiai atskleidė spaudos paroda. Vidurinės mokyklos didžiojoje salėje keli stalai buvo apkrauti ateitininkų spaudos leidiniais. Eksponatai buvo suskirstyti taip: 1. ateitininkų leidžiami žurnalai, 2. jų redaguojami spausdiniai, 3. atskirų organizacijų padalinių žurnalai, 4. at-kų mokslo veikalai ir kito žanro išleisti raštai. Nors paroda nebuvo pilna, bet ir tai, kas buvo suspėta sutelkti, parodė ateitininkų sąjūdžio universalumą ir augimą, jo didingą vaidmenį kultūros ugdyme ir didžių tautinių uždavinių formavime. Ateitininkijos pirmūnams ir visai krikščioniškai visuomenei buvo pagrindo džiaugtis, kad per lyginamai trumpą laiką, apaštalo Povilo žodžiai "Visa atnaujinti Kristuje", kuriuos P. Pijus X užburiančiai priminė XX amžiaus generacijoms, rado tokį realų atgarsį lietuvių tautos masėse ir įgalino išugdyti apsisprendusią jaunuomenę. Tokio įvykio prasmę supratome ne tik mes patys, bet ir tie, kurių savanaudiškų užmačių kelyje stovėjo ateitininkai.

Baimė ima, kad Šalkauskis, išmestas aukštai į orą, nenukristų ir nesuduštų

Visi užplanuoti kultūriniai ir meniniai pasireiškimai buvo įvykdyti. Visos komisijos ir ekspertai baigė jiems patikėtus darbus. Tad liepos 19 d. 9 val. ryto parke prasidėjo antrasis ir paskutinis konferencijos pilnaties posėdis. Svarstymo medžiaga gerai paruošta. Darbas sklandžiai vyksta. Kan. Pr. Kuraitis referuoja bendrųjų įstatų projektą. Jie susideda iš dviejų dalių: Ateitininkų principai bei pareigos. Šitoje dalyje formuluota ideologija. Antroji apima Ateitininkų federacijos įstatus, kurie apibrėžė organizacijos santvarką, federacijos sudėtinių dalių savitarpinius santykius ir valdomųjų organų kompetenciją ir funkcionavimą. Prieš balsavimą žodis duodamas St. Šalkauskiui. Jis padarė įvadą į bendruosius įstatus. Ateitininkų ideologija sudaryta atsižvelgiant į tris pradus: Pilnutinį gyvenimo idealą, teigiamas tradicijas ir racionalų pažangumą. Pirmasis pradas reikalauja, kad ateitininkas ruoštųsi ir būtų pilnutinis žmogus. Antrasis įpareigoja atsižiūrėti į tai, kas žmonijos pasiekta gero. Ateitininkas neprivalo turėti apriorinio nusistatymo griauti visa, kas jau pasiekta. Trečias reikalavimas išryškina, kad ateitininkas privalo eiti pažangos keliu ir kurti naujas kultūrines ir mokslines vertybes. Ateitininkas tautiškomis lytimis įgyvendina visuotinąjį kristinės kultūros idealą. Tuo pačiu jis vengia siauro nacionalizmo. Referentas pabrėžia, kad ateitininkas yra inteligentas, pasižymįs savybėmis: turėti aiškų protą, pagrįstą mokslišku subrendimu, jautrią sąžinę, kilnią, entuziastingą širdį. Ateitininkui šeima yra pirmos svarbos problema. Jos sėkmingam išsprendimui jis pasiruošia visapusiai. Ateitininkas visuomeniškus santykius grindžia draugiškumu ir solidarumu, o aukščiausiu visuomenės siekiu jam yra visuotinis susidraugavimas kristinio solidarumo pagrindais.

St. Šalkauskiui baigus savo rafinuoto stiliaus ir kupiną gilių minčių exposé, kan. Pr. Kuraitis perskaitė būsimos Federacijos įstatus. Jie buvo priimti be pakeitimų. Pradėta rinkti Federacijos valdomuosius organus. St. Šal-

"Nuvainikuotosios Vaidilutės" artistai rengiasi misterijos generalinei repeticijai.

kauskis išrenkamas vyriausiu Federacijos vadu. Konferencijos dalyviai jį triukšmingai sveikina ir nešioja ant rankų. Net baimė ima, kad jis, išmestas aukštai į orą, nenukristų ir nesudužtų. Dovydaitis išrenkamas vienu balsu at-kų garbės pirmininku. Vėl triukšmingas ovacijų išsiveržimas.

Į Vyr. Tarybą buvo išrinkti: Eduardas Turauskas — pirm., vysk. M. Reinys, prof. V. Mykolaitis - Putinas, dr. K. Pakštas ir kun. M. Krupavičius — nariai. K. Šapalas tapo gen. sekretorius. Prezidiumas gauna pilnaties pritarimą, kad baigiamasias kalbas pasakys tik Vyr. Vadas, Garbės Pirmininkas ir Konferencijos prezidiumo pirmininkas.

Prof. St. Šalkauskis su širdgėla pareiškia, kad jis turės kalbėti su sužeistais jausmais, nes nebuvo atsižvelgta į jo atsisakymą būti renkamu toms pareigoms eiti. Tačiau burtai mesti. Su faktu reikia skaitytis. Ateitininkijai teks žygiuoti ne ramiu, lygiu keliu, bet su kova ir nelūžtančiu pasiryžimu. Ateitininkai turi būti Kryžiaus karininkai geriausia to žodžio prasme. Baigia kalbą nuoširdžiu posakiu: "už visą tai ką iki šiandien esame laimėję, turime būti giliai dėkingi buv. Vadui Prof. Pranui Dovydaičiui".

Pirmasis At-kų vėliavnešys Pr. Dovydaitis įvertina besibaigiančios Reorganizacinės konferencijos reikšmę, jos padarytus raktinius sprendimus ir, ypatingai, jos simboliškus momentus: "Ir žibintų eisenoje ir Nuvainikuotos Vaidilutės misterijoje svarbiausias centras buvo ugnis — žibintai ir aukuras. Ugnis, šviesa — štai tie simboliai, kurie išreiškia mūsų siekimus. Misterija atskleidė mūsų tautos tragizmą. Mūsų protėviai garbino tik laikinąją, gęstančią ugnį, o mes esame patyrę Naujos ugnies šilimą ir naujos Saulės teikiamą gyvybę. Mes sekėjai To, kurs pasakė, jog atnešęs žemėn ugnį... Gyvenimas yra kova. Kovoti tenka dėl išsivadavimo ne tik materialinės, bet ir dvasinės vergijos. Dvasinę kovą laimėjus, atpalaiduojamos žmogaus kilniosios kūrybinės galios".

Paskutinis kalbėjo Konferencijos Prezidiumo p-kas:

"Konferencija savo tikslą pasiekė. Visos Ateitininkijos dalys liko artimesniais ryšiais sujungtos. Tas darbas duoda pradžią Ateitininkų Federacijai. Be to, mūsų tvarka, mūsų disciplina, mūsų laimėjimai mene ir sporte padarė teigiamo įspūdžio. Lietuvos visuomenei, kuri noromis ir palankiai dalyvavo visuose mūsų žygiuose...

Konferencijos metu patyrėme daug vargo. Bet jaunatvė juos greit užmirš... Vargų patyrėme, nes mūsų organizacija nėra pa-

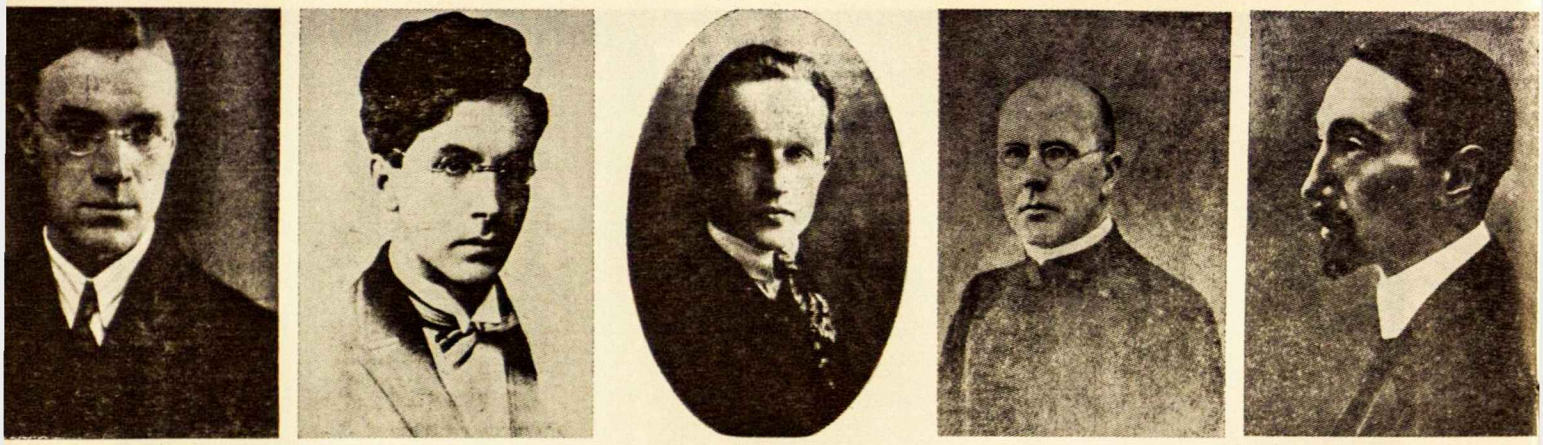

Iš kairės: Generalinis Sekretorius Kazys Šapalas, Konferencijos Pirmininkas Pranas Raulinaitis, Vyriausios Tarybos Pirmininkas Edvardas Turauskas, Vyriausias Dvasios Vadas prof. kan. Pranas Kuraitis ir Ateitininkų Federacijos Vadas prof. Stasys Šalkauskis.

kankamai turtinga, ir mes negalėjome pakankamai kiekvienam konferencijos dalyviui suteikti duonos, vandens ir kitokių patogumų... Tikiu, mes galėsime ateityje tų visų nemalonumų išvengti. Ir dar porą minčių noriu pridėti... Kiekvienas moksleivis konferencijos dalyvis teparveš iš jos dalelę tos ugnies, dalelę religinio pasišventimo, saują tautinės meilės, riešKutes draugiškumo ir solidarumo. Tegul Ateitininkijos grūdai užsėja visą lietuvių moksleiviją".

Istorinė konferencija baigėsi. "Lietuva, tėvyne mūsų" meliodiją sekė "Kas gi ten aukso spindulius beria". Jos aidėjo ne tik dalyvių širdyse, bet skleidėsi vis platesniais ratais ir užtvenkė visą lietuvišką erdvę... Giedra. Gražu. Viltinga buvo konferenciją baigus. Mes buvome jauni! Lietuva buvo laisva!

"Išsiskirstę mes po svietą, neužmiršim Lietuvos mylėt. Nors mus spaus likimas kietas, ašarėlės neriedės."

Perskaitęs tą liūdėsį sukeliančią dainelę, pažvelgiau aukščiau ir pamačiau Pirmos Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdybos fotografiją. Septyni vyrai. Trys sėdi. Keturi stovi. Visi gerai pažįstami. Vieni mieli prieteliai. Kiti artimi draugai. Su visais drauge dirbta. Su kitais net svajota. Bežiūrint į juos, staiga supurtė šiurpulys: juk jie visi mirę... Miręs kan. Pr. Kuraitis, St. Šalkauskis, Edvardas Turauskas, Juozas Leimonas, Pijus Bielskus, nežinau kas atsitiko su K. Šapalu. Vik vienas Vl. Viliamas, stovįs nuotraukos kamputyje, dar yra su mumis. Jis yra gyvas ryšys su ta plejada šaunių asmenų.

Suminėjau šiame rašinyje nemažai pavardžių. Bet jų daugelio likimas yra toks pat, kaip pirmosios Vyr. Valdybos narių. Jų likimas toksai, kaip ir visos tautos: žuvo kovose. Nukankinti kalėjimuose. Nukankinti ištrėmime. "Dar niekada nebuvo žemėje tiek aukų, nei tiek vargo, nei tiek katakombų". Už ištikimybę savo idealams, savo tautos laisvei, žmogaus laisvei, ateitininkai aukojo savo gyvybes. Laisvė jiems nebuvo šalto karo šūkis, bet pavergto žmogaus nenumalšinamas ilgesys išgelbėti save ir savo tautą. Jie buvo besąlyginiai patriotai, nes pragmatiškas patriotizmas dažnai užkaria vergijos jungą. Tokios pažiūros buvo organiška ateitininkų ideologijos ir pilietiškos doros kodekso dalis. Mes negalėsime užmiršti Telšių ateitininkų moksleivių kuopos pirmininko H. Žvirždino žodžių: "Tos idėjos miršta, už kurias niekas nemiršta". Jų teisingumą ir galią jis paliūdijo savo mirtimi; bebėgantys nuo vokiečių komunistai jį nukankino 1941.6.23 Rainių miškelyje, Telšių apskr. Visi mūsų idėjų draugai nukankinti kalėjimuose, kacetuose ar žuvę kovose dar iki šiol nesibaigusioje apokalipsinėje naktyje, bus mums neužgęstantieji žiburiai!

Pranai Dovydaiti! Ignai Skrupskeli! Jūsų skleistos ir už kurias jūs mirėte idėjos yra gyvos mumyse!

Juozai Skrajūnai! Juliau Butėnai! Jūs esate ir būsite mums laisvės daina nenutilusi!

"Ten, kur negerbiami mirę, ten nėra pagarbos ir gyviesiems. Stoka pagarbos bočiams — tai pirmas sulaukinėjimo pažymys" (A. S. Puškin).

DR. DOMAS JASAITIS
kalboje prie žibintų laužo
perspėja:

neleisti germanų ir slavų vandenynui griauti mūsų tautos etninius krantus

Kiekvienas žmogus ir kiekviena tauta, kolektyvis žmogus, turi tam tikrus siekimus, iš kurių pirmoje vietoje yra tautybės ir laimės ieškojimas.

Mūsų tauta irgi turi savo pasąmonėje siekimus ir uždavinius. Juos ligi šio laiko aiškiausiai ir pilniausiai formulavo prof. Šalkauskis savo veikale "Dviejų pasaulių santekly". Ten jis remdamasis lyginamosios kultūros duomenimis ir analizuodamas lietuvio sielos savybes, reiškia mintį, kad lietuvių tautos uždavinys — būti Vakarų ir Rytų kultūrų kryžkely ir tas dvi kultūras, turinčias savy daug savitų, nepanašių srovių ir idėjų — susintetinti. Tai didelis, kilnus uždavinys. Jam įvykdyti gali pasišvęsti net visa tauta.

Mūsų tauta tai padarys būdama laisva ir gyva ne dešimtmečiais, ne šimtmečius, bet ilgas istoriškas epochas.

Tautos gyvybę ir laisvę saugo ir gina visa tauta, bet, ypač, jos jaunuomenė, kurios visa sąmonė, jaunatvės pasiryžimai, visa jos buitis esti tautos gyvybės šventykloje.

Mirtis ir kraujas daugelio mūsų draugų įrodė, kad ateitininkai ir prieš Lietuvos atgimimą ir Lietuvai atgimus veržiasi į pirmas eiles tautos laisvės gynėjų. Be to, mes stangiamės visą laiką gyventi mūsų tautiško romantizmo epochoje, nes norime, kad dideli darbai ir žygiai, kuriuos tuomet nuveikė ir įkūnijo mūsų tauta, liktų mums suprantami. Mums rūpi surasti ir suprasti tas pajėgas, kurios gimdė mūsų tautoje nesulaužomą ištvermę, giedrią Dievo ir tėvynės meilę ir nelyginamą savęs išsižadėjimą. Tik tai pergyvenę, mes suprasime ateičiai reikalingus darbus.

Pajauskime, kad šitos pušys išaugo iš tų pušų, kurios savo garbanomis saugojo nuo audrų ir kraugerių svetimšalių akių mūsų bočių šventąją ugnį ir baltąsias vaidilutes. Tas kalnas yra supiltas mūsų bočių darbu. Pajauskime ir atgims senoji Lietuva! ...

Ta vieta šventa ir paliks šventa, kol aidės lietuvių daina, kol alsuos lietuvis...

Kiekvieną naktį iš jūros dugno iškyla Jūratė ir meldžias dievams ir prašo prikelti Kastytį. Ryto saulė neranda jos, tik švelniojo smėlio patalinėje skaidrina Jūratės ašaras — gintaro nuotrupas.

Čia dažnai ant bėrojo, ilgakarčio žirgo prajoja Kęstutis.
Jo žvilgis nukreiptas į Vakarus, jo ranka kardą suspaudus. Jis ir pasmaugtas saugo tėvynę nuo kryžiuočių gaujų reizų. Mūsų uždavinys tą vaizdą išauginti savo vaidentuvėje ir vėliau iškalti iš

(nukelta į 242 puslapį)

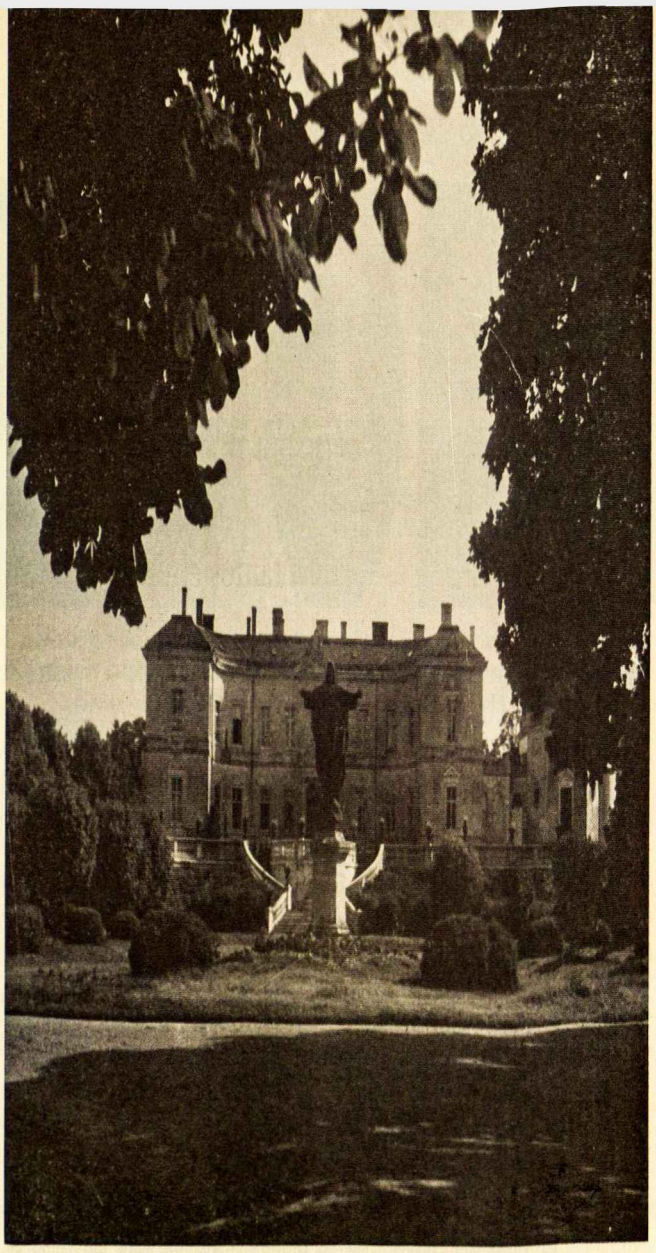

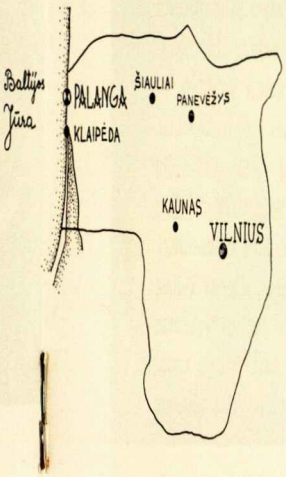

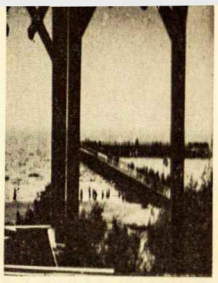

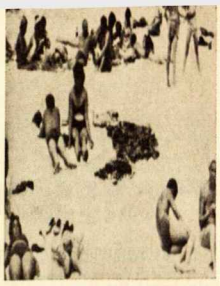

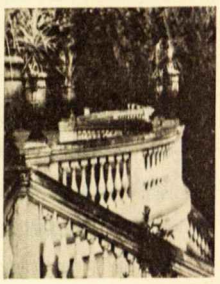

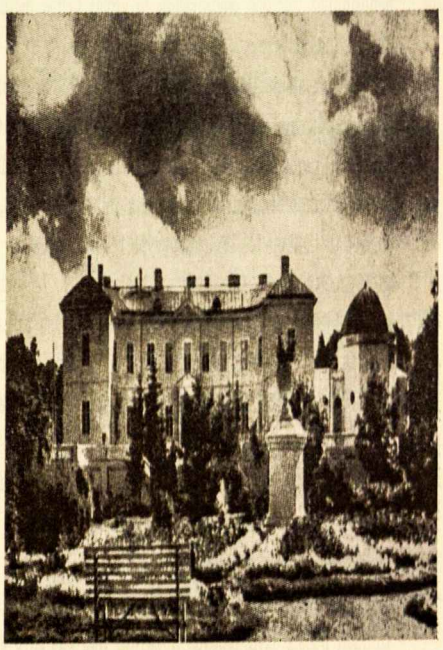

Kokia Palanga buvo?

Kairėje:
Grafo Tiškevičiaus rūmai anais laikais, o dešinėje: kaip jie atrodo dabar. Pastebėsite, kad Kristaus statula pašalinta, o jos vietoje gėlių puodai.

Viršuje:
Tiltas į jūrą, kuris šį mėnesį viesului užėjus, apgadintas.
Pliažas.
Kino teatras "Jaunystė" ir Tiškevičiaus rūmų laiptų detalė.

tuomet 1927 1967 dabar

PALANGA

Palangos miestelis, kuriame 1927 metais įvyko ateitininkų konferencija, yra mažas Lietuvos kurortas, vasarvietė. Nuolatos šiame miestelyje gyveno tik apie du tūkstančius gyventojų. Todėl, kai į konferenciją atvyko keli tūkstančiai ateitininkų, galima sakyti, jie visą miestelį "padvigubino".

Kada Palanga įkurta, tikrai nežinoma; visada tai buvo mažas žvejų miestelis, Baltijos jūros pakraštyje. Tik 19 amžiaus pabaigoje, Palanga išgarsėjo kaip vasarvietė, ir ten vasaros metu suvažiuodavo daugiau žmonių. Kada pradėta statyti vasarnamius ir poilsio namus, vasarotojų skaičius dar padidėjo. Tai buvo kažkas panašaus į Amerikos lietuvių Kennebunkportą ar Sandūnus.

Keletą kartų istorijos bėgyje buvo bandoma Palangos miestelį paversti jūros uostu. Spėjama, kad 1161 metais Danijos karalius čia išlaipinęs savo kariuomenę, tačiau tikrų žinių nėra. Lietuvos - Lenkijos karalius Stanislovas Augustas norėjęs Palangą paversti Baltijos jūros uostu, bet tam pasipriešinę rusai, ir karalius nusileidęs, uosto nebestatė. Pereito šimtmečio vidury grafai Tiškevičiai ryžosi Palangą paversti rimtu uostu ir tam reikalui pastatė kelių šimtų metrų ilgio tiltą į jūrą; tilto galas užsisuka į šiaurę; turėjo būti laivų prieplauka. Tačiau jūra prinešė smėlio, ir laivai nebegalėjo priplaukti. Taip tiltas liko tik vasarotojų pasivaikščiojimui. Jis ir dabar tebestovi.

Taip buvo lemta Palangos miesteliui tapti ne dideliu uostu, bet vasarviete. Ją išgarsino keletas dalykų: 1) Praeito šimtmečio lietuvių romantinės nuotaikos (praeities ir senovės garbinimas), ir padavimas, kad Palangoje gyveno ir vėliau mirė Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Kęstučio žmona ir Vytauto Didžiojo motina — Birutė. 2) Grafo Tiškevičiaus atlikti darbai, pastatant sau dviejų aukštų rūmus, bažnyčią ir "kurhauzą" (vasarinę miesto salę). Be to, jis išplanavo visą miestelį, pristatė vasarnamių, įvedė elektrą (1908 m.). Kadangi Palanga tuo pasidarė grafų Tiškevičių vasaros rezidencija, jon vasarą suvažiuodavo daug aristokratijos ir didikų; ta prasme Palanga, sakytume, pasidarė savotiškas Southamptonas ar Palm Beach, jeigu reiktų ta prasme palyginti. 3) Ypatingas Palangos pajūrio ir apylinkių grožis bei sveikatingumas. Patsai pajūris turi nepaprasto švarumo smėlio kopas, jūros dugnas leidžiasi labai švelniai ir pamaži gilyn, — todėl labai tinka maudytis. Kadangi oras turi aukštą jodo (iodine) kiekį, neaukštą temperatūrą, tai žmonės vyksta į Palangą gydytis nuo aukšto kraujo spaudimo, neurastenijos ir kitų ligų. Yra sakoma, kad Palanga yra viena iš geriausių poilsio vietų visame pasaulyje. Tai buvo švariausias Lietuvos miestas.

Sovietai Palangą apiplėšė: sunaikino visą viešąjį religinį meną (nugriovė prie Tiškevičiaus rūmų esančią koplyčią, parke stovėjusią Kristaus statulą). Dabar pristatė "apartamentų", kuriuose vasarą gyvena iš Rusijos atvykę biurokratai. Tiškevičiaus rūmai tapo paversti "rašytojų namais", bet juose vasaroja daugiausia rusų rašytojai, komunistai, o lietuvių rašytojai vasaros metu siunčiami "pas tautą", kad gautų įkvėpimo, kaip rašyti apie kolchozus.

Kadangi Palanga jau seniai garsi vasarvietė, paskutiniu metu ja labai susidomėjo rusai. Pasakojama, kad sovietų "hierarchija" jau nebenori važiuoti į Krymą prie Juodosios jūros, bet vėliausia "mada" esanti važiuoti vasarai į Palangą. Lietuviai Palangoje jau panašiai traktuojami kaip Amerikos negrai: jiems tik švarą palaikyti ir "ponams" patarnauti darbai belikę.

Kadangi ateitininkai šiemet negalėjo nuvažiuoti į Palangą ir paminėti savo konferencijos bei federacijos sukakčių, moksleiviai ir sendraugiai tai padarė Amerikoje, Dainavos stovykloje. Palanga liko toli, mūsų belaukianti ir, be abejo, mūsų konferenciją prisimenanti. Tiems, kurie ją prisimena, o ypač tiems, kurie jos niekada nėra matę, čia pridedame keletą vaizdų, kad per juos Palanga prakalbėtų ir šiek-tiek save Jums parodytų...

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

(atkelta iš 239 puslapio) amžino granito ir pastatyti šalia Birutės kalno. Tegul Kęstutis ant juodbėrio ilgakarčio ir ugningomis akimis žirgo žvelgia į Vakarus, suspaudęs rankoje kardą, o šalia jo Nuvainikuotoji Vaidilutė — Birutė — ant savo kelių augina Vytautą... Tik rūpinkimės ir įvykdysime.

Norėdami ginti mūsų tautos gyvybę, privalome skubėti į vietas didžiausių pavojų. Tų pavojų daug kiekvienoje mūsų gyvenimo srity. Neužmirškime, kad mes esame tarp germaniškosios Scilos ir slaviškos Charibdos. Mes neskaitlingi. Bet ne vienas skaičius lemia, be to, "keičiasi rūbai margo svieto, silpnas kelias, tvirtas griūna"... Atsiminkime, prieš 500 metų mūsų tautinis genijus Vytautas suskaldė kruvino Ordeno galybę ir, rodos, Ordenas privalėjo žūti. Bet jo vadai nenusiminė... ir 500 metų vėliau jo ainiai kelius metus drebino visą pasaulį. Tai sektinas pavyzdys.

Mes privalome išauginti atsparumą ir neleisti kasdien griauti germanų ir slavų vandenynui mūsų tautos etninius krantus. Tuomet metai iš metų daugėsime ir tauta liks gyva, tauta liks laisva. Teneatsitinka taip, kaip dainius Vaičaitis sako: "Jau kitas laikas, kita mintis karštuoja, mes smarkūs ne darbe, bet tik kalboje"... Tautos gyvybė reikalauja darbo, žygių, ištvermės. Kartu su savim kviečiame visą Lietuvos visuomenę... Lietuviai neskriauskim vienas kito... Lietuviai — mumyse visuose srovena mūsų rasės, senos kankinės rasės, kraujas. Jis visus mus suvienys, tik neieškokim svetimų dievų, tik pradėkim rutuliuotis tautos dvasiai, tik auginkime tautos genijui sparnus, kurių plasnojimas visą Lietuvą ir pasaulį apims...

Lietuvai laisvę iškovojo vyresniosios visuomenės kartos. Tai didelė garbė. Mes lenkiamės visiems tiems, kurie dalyvavo kovose už Lietuvos laisvę, visiems ir gyviems ir jau mus palikusiems.

Bet lygiai didelė garbė yra iškovota laisvė ginti ir saugoti. Ta garbe ateitininkai puošia savo vėliavas ir skydus nuo pat savo susiformavimo. Tos garbės — ginti Lietuvą — ateitininkai neatiduos niekam. Ateitininkai žino, kad Lietuva atgimė nemirti.

Dabartinė Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyba. Iš kairės: vice-pirmininkas Romas Bridžius, dvasios vadas kun. Kęstutis Žemaitis, pirmininkas Rimas Laniauskas, sekretorė Danguolė Tamulionytė, iždininkas Romualdas Bublys, narys Paulius Alšėnas ir užsienio reikalų vedėjas Antanas Razgaitis. **Daugiau 225 puslapyje.**

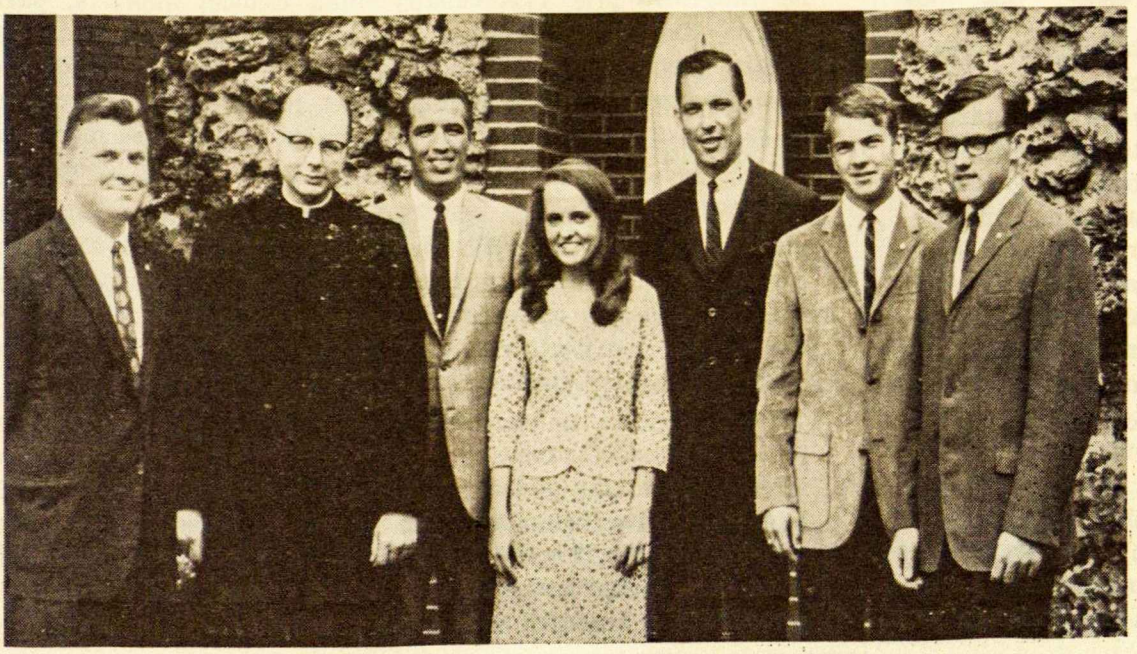

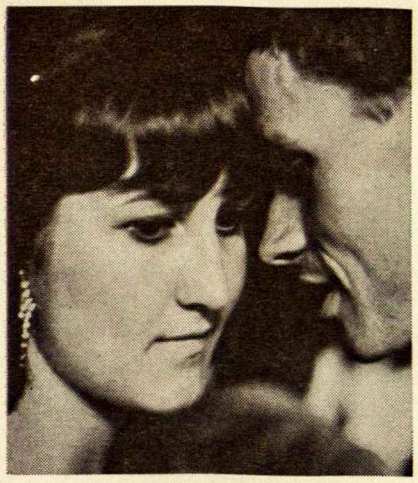

nuotr. Gedimino Naujokaičio

Danutė Vaškelytė

TOLIAU

Šitas visas
tik pasakyt,
kad aš norėjau meilės
ir pagalvojau, gal turėsiu.

Taip aš mėginau sužinoti,
kaip pasakyti jai ir prašyti jos,
kad niekada nepaliktų manęs, nes
aš nenorėjau valdyti, bet tik —
būti apimtas.

Su ja buvau tas —
daugiau reikalingas
bet nebandžiau rodyti,
kad pasiilgau
kadangi, tiems anksčiau,
užkariauti buvo būti

praskaidrintu ir
būti vyrais — tačiau
negalėjau matyt —
nusivylimas laikė
šnibždėjimus toli
ir norą mylėti — ir būti apimtu —
visai nieko.

Beveik anksti ir pavasaris
tą vakarą
kai pagaliau pasakiau
Jei tik ji būtų mano . . . aš norėjau
būti jos, tik klausiau
ramių žodžių ir šnibžtėto pabučiavimo.
Mes gyventume gyvenimą;
Tyla; kalbėta;
susitarimas.

Bet ji jau galvojo apie kitą, tolimą žemę.

Šeštame ATEITIES numeryje mes buvome pasiūlę padaryti eksperimentą: pamatyti filmą "Laidotuvės Berlyne" ir atsakyti į šiuos klausimus: 1) koks filmo charakteris parodytas simpatiškiausias? 2) koks parodytas blogiausias? 3) ką galvojate apie britų seklius? (4) ką galvojate apie Berlyno sieną? 5) kas filmoje parodyti idealistai?

Žemiau seka mūsų nuomonė apie tokius filmus:

KAIP PAVYKO EKSPERIMENTAS?

Jeigu filmą esate matę, turbūt pastebėjote, kad tai yra tipiškas masinės propagandos filmas, kuriuo iš naujo ir iš naujo bandoma žiūrovus įtaigoti pagal šią pagrindinę liniją:

— Nacizmas tebėra didžiausias pasauliui pavojus; jei ne užkietėję, užsimaskavę naciai, tai pasaulio problemos spręstųsi gana lengvai;

— Komunistai yra nekas kita, kaip malonūs ir gudrūs senukai; su jais visada galima susitarti, — tik nebandyk būti gudresnis už juos . . .

Filmo turinys — intryguojantis: anglų agentai gauna žinią, kad iš Rytų (komunistinio) Berlyno dalies norįs pabėgti sovietų MVD pareigūnas, Berlyno sienos viršininkas. Kodėl jis nori pabėgti, — taip ir lieka neaišku. Anglų agentas Palmer (Michael Caine) bando visokius triukus, kad padėtų MVD tūzui pabėgti. Tam jis pasamdo vokiečių kriminalistų gaują, kurie už sutartą sumą surengia laidotuves. Laidotuvių metu eilinio piliečio kūnas turi būti gabenamas iš Rytų Berlyno į Vakarų Berlyną. Šioje kelionėje, pagal planą, turi būti apkeisti karstai, ir į Vakarų Berlyną jau turi atvykti sutartoji prekė — sovietų bėglys. Deja, planas nėra įvykdomas, sovietų žmogus nepabėga, jo vieton karste atvyksta vokiečių gaujos nužudytasis vadovas. Filmoje veikia ir Izraelio agentai, kurie ieško ir su-

randa užsimaskavusį nacių veikėją, kuris turi Šveicarijoje paslėpęs žydų pinigus. Pasirodo, tas nacių veikėjas turi draugą britų štabe, kuris už pinigus naciui padaro dokumentus ir visokeriopai jam padeda. Šis nacis ir sumaišo visus reikalus. Galop išaiškintas, nacių agentas bando pabėgti už geležinės uždangos, bet Berlyno siena ir Izraelio agentai jį sulaiko.

Eiliniam piliečiui čia pardavinėjamos kelios sugestijos:

1. Sovietų saugumo viršininkai nėra jau tokie baisūs; pats simpatiškiausias "dėdė" yra sovietų MVD viršininkas (Oscar Homulka).

2. Pats didžiausias niekšas, žinoma, yra užsimaskavęs nacis; net ir britai nesuvokia, kas jis toks yra. Tik žydų ir sovietų pastangos jį demaskuoja.

3. Iš to sektų išvada, kad britų saugumo tarnyba yra nacių infiltruota ir veikia pagal blogas instrukcijas; ne prieš komunistus reikia jai kovoti, bet apsivalyti nuo nacių infiltracijos . . .

4. Viso filmo metu nei vienas padorus žmogus nebando pabėgti per Berlyno sieną į Vakarus. Visi, kurie bando — yra agentai, šnipai ir kriminalistai. Tiksliau pažiūrėjus, jei ne Berlyno siena — nacių nusikaltėlis būtų pasprukęs . . . Vadinasi, sovietai turi tiesą, kada jie sako, kad ši siena yra pastatyta tam, kad "apsisaugoti nuo nešvarių elementų".

5. Daugiausia idealizmo ir principingumo parodo Izraelio agentai. Jie ne tik gražūs, jauni ir kilnūs, bet ir principų žmonės; atsiminkite tik, kaip filmos gale mergina — agentas (Eva Renzi) įsako šauti bėgantį vyrą. Jai tuo momentu nėra aišku, ar tai yra agentas Palmer (kuris jai labai patiko), ar nacių kriminalistas. Bet principai lieka principais: šauk dabar, — paskui pažiūrėsime! Meilė savo keliu — principai savo . . .

— — —

"Funeral in Berlin", spalvotas filmas, 1 val. 42 min., pagamino Paramount b-vė, režisavo Guy Hamilton.

nuotr. Ged. Kijausko SJ

Jubiliejinėje stovykloje Dainavoje svarbią vietą saviauklėje užėmė dalyvavimas diskusiniuose būreliuose. Tarp kitų temų svarstyta ateitininkiškumas ir

TAUTINĖ IŠTIKIMYBĖ

Būrelių sekretoriai pateikia diskusijų išvadas:

. . . tikrai neapsimokėtų Lietuvoje gyventi

Diskusijoms prasidėjus, visi moksleiviai, mergaitės ir berniukai, pradėjo aktyviai diskutuoti mums pristatytus klausimus. Daugelis nutarė, kad jie važiuotų į Lietuvą — bet tik apsilankymui, ne visam gyvenimui. Toliau, giliau įsiveržę į šiuos klausimus, mūsų stovyklos "inteligentai" nusprendė, kad tikrai neapsimoka ten gyventi. Kiti buvo kažkaip neapsisprendę, sakydami, kad rusai savo propagandą skleidžia užsieniečiams, parodydami tik geriausias vietas . . .

Emigrantai yra tie žmonės, kurie savo noru išvažiuoja iš savo krašto; o pabėgėliai yra tie, kurie išvažiuoja iš savojo krašto dėl užsienio priespaudos. Tremtiniai yra išvežti prieš savo valią sunkiam darbui į Sibirą.

Baigiant, galima būtų pasakyti, kad, nežinodami savo kalbos, mes visi bei mūsų tėveliai gimtojo krašto neginame.

—Dalia Jasaitytė

...bet važiuotų į Lietuvą tik apžiūrėti

Diskutuojant klausimą "ar važiuotumėme į Lietuvą dabar", nutarėme, kad dauguma važiuotų. Visi važiuotų, jei Lietuva būtų laisva, bet tik apžiūrėti ir tada nutartų, ar ten pasilikti ar grįžti į Ameriką.

Būdami moksleiviai, mes pagalvojome, kad neužtenkamai žinome apie Lietuvos politinę veiklą. Nutarėme, kad geriausiai galėtumėme padėti Lietuvai, jeigu mes demonstruotumėme. Tos demonstracijos New Yorke labai padėjo lietuvių veiklai. Tad, nusprendėme, kad tokias demonstracijas reikėtų dažniau organizuoti.

— Aldona Šimaitytė

...gyvenime be Dievo viešpatauja apatija

Esant gerais bei pavyzdingais ateitininkais, mes turime įgyvendinti savo gyvenime visus ateitininkų principus. Ateitininkų organizacija gimė tada, kai pasaulėžiūrinės srovės skaldė mūsų visuomenę ir šviesuomenę, ir nešė blogį jaunimui. Ateitininkai siekė idealų ir todėl pradžioje ir pirmuose susirinkimuose daug kalbėjo apie idealizmą. Priespaudos laikais, negalėdami laisvai dirbti, jie pradėjo kurti slaptus būrelius. Taip pat veikė kunigai ir vyresnieji žmonės. "Visa atnaujinti Kristuje, tarnaujant Dievui ir Tėvynei", yra mums labai tinkamas šūkis. Mes dabar esame pavojuje nutautėti visiškai išbraukti Dievą iš savo gyvenimo. Tokių sąlygų kaip Lietuvoje mes šiandien neturime, nes esame apsupti visokių tautybių, ir dabartiniame gyvenime viešpatauja apatija.

— Dalia Jasaitytė

...žiūrovai juokias, kad tauta mirus

Svarstant temą, "Ar lietuvių tremtinių politinė veikla yra prasminga", mes aptarėme tik tą, kas mums atrodė svarbiausia. Pirmiausia apsvarstėm demonstracijas prie Jungtinių Tautų. Pastebėta, kad kai kurie žiūrovai juokėsi iš demonstrantų, nes jie sakė, kad tauta jau yra mirusi. Svarstant peticijas ir rezoliucijas, kilo klausimas, ar jos iš viso atsiekia savo tikslą, gi su rezoliucija mes nesitikim, kad savaitės bėgyje atgausime Lietuvą, o politikai kažin ar kreipia daug į tai dėmesio. Tačiau nutarta, kad visas šis politinis veikimas yra svarbus, nes tuo mes pasauliui primename, kad mes dar nežuvę. Buvo iškelta mintis, kad lietuviai nėra žuvę (pvz. prof. Girniaus knygoje "Idealas ir Laikas"). Jei mes gyvensime dar 60 metų, ir jei mūsų vaikai dar kalbės lietuviškai, — tai lietuviškas žodis gyvens šimtmetį, o per tokį laiko tarpą daug kas politikoje pasikeis, ir komunizmas tikriausiai sužlugs. Tada bus galimybė išlaisvinti Lietuvą. Bendrai aptarta, kad politinė veikla, agitacija už Lietuvą, nėra neprasminga. Politinė veikla padeda tautai išlikti gyvai, todėl ši veikla yra būtina.

— Vytas Narutis

...grįžimas sukeltų vien skausmą giminėm

Ugdydami savo ateitininkiškas pareigas, diskutavome aktualius klausimus, liečiančius dabartinį lietuviškąjį jaunimą, būtent: lietuvių kalbos vartojimą ir Lietuvos laisvės atgavimo sąlygas.

Be abejo, šiuos klausimus išspręsti galutinai buvo neįmanoma, nors daugumo mintys derinosi, pvz.: grįžimas į dabartinę pavergtą Lietuvą būtų neprasmingas ir nevaisingas, bet sukeltų vien skausmą likusiems giminėms.

Vienbalsiai nutarėm, kad lietuvių kalbos išlaikymas yra būtinas žmogaus pilnam išsilavinimui.

Lietuviškoji dvasia, tėvų mums įsąmoninta, ugdo tyrą ir kilnią tėvynės meilę.

Živilė Poskočimaitė
ir Audronė Pavilčiūtė

SEKANČIAME NUMERYJE • Šatrijos Ragana sename dvare • pasikalbėjimas Sovietų paviljone • žodis su studentų pirmininku • akimirkos studentų stovykloje • žvilgsnis į organizaciją • krizė sporte • lietuviškos vyskupijos?

Kažkurių metų vieno mėnesio ši diena. Šešta valanda vakaro. Į mano kambarį per durų plyšius sunkiasi tėvo pamokinantis balsas: "Upė yra upė. Upelis yra mažesnis. Upeliukas dar mažesnis. Upeliūkštis visiškai mažas". O aš sėdžiu ir galvoju. Mintys mano teka, ir bėga, ir srovena kaip visi tie upeliukai. Srovena kažkur, be tikslo, netvarkingai.

EGZISTENCIJA

Priešais brolis Aloyzas nepabaigiamai šypsosi, rodydamas dvi skyles, kur turėtų būti du dantys. Kad nors kartais susirauktų, vaizdą man paįvairintų. Bet kur tau. Tarytum amerikoniškai fotografijai visą laiką pozuoja. Kaip koks Eisenhoweris. Ant rašomojo stalo guli keli dalykai. Prie mano aplinkos rinkinio jis priklauso. Ne tik aš esu, ne tik dulkės ant stalo, bet ir mano skutamoji mašinėlė, pieštukas ir palaidi popiergaliai. Ir čia pat stovi stalinė lempa, mano vienintelė, kaip koks ponas tarp nusilenkusių tarnų. Bet neilgai čia stovės: greitai aš ją užpūsiu, ir tada jos nebeliks.

EGZISTENCIJA

Esu šį vakarą niekam tikęs. Baisiai esu pavargęs. Tokia nevykusi diena. Norėtųsi eiti kur į kiną, ar kitur, kad atsileistų visas nuovargis, kuris atsiranda tur būt iš monotoniško gyvenimo. Bet negaliu eiti. Esu kaip sukaustytas vergas. Tos pareigos ir pareigėlės, darbai ir darbeliai. Ar jie pasibaigs kuomet nors? Pasibaigia vienas, bet tuojau kitas į jo vietą atsiranda.

EGZISTENCIJA

Girdžiu, kaip mama ruošia vakarienę. Artėja atsipūtimo valanda. Visos palaidos mintys tada pasibaigs, visi tėvelio upeliokščiai tekėti sustos. Prie savo namiškių aš tada grįšiu. Ir į realų gyvenimą.

EGZISTENCIJA

Aleksandras Pakalniškis Jr.

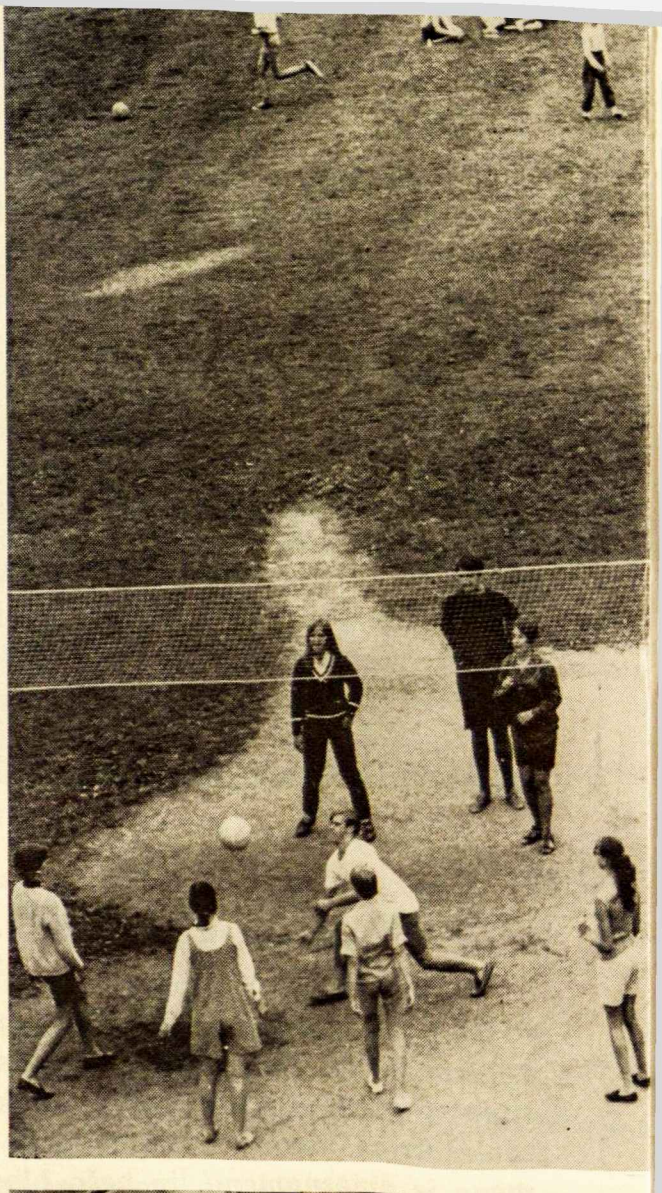

nuotraukos Vytauto Maželio

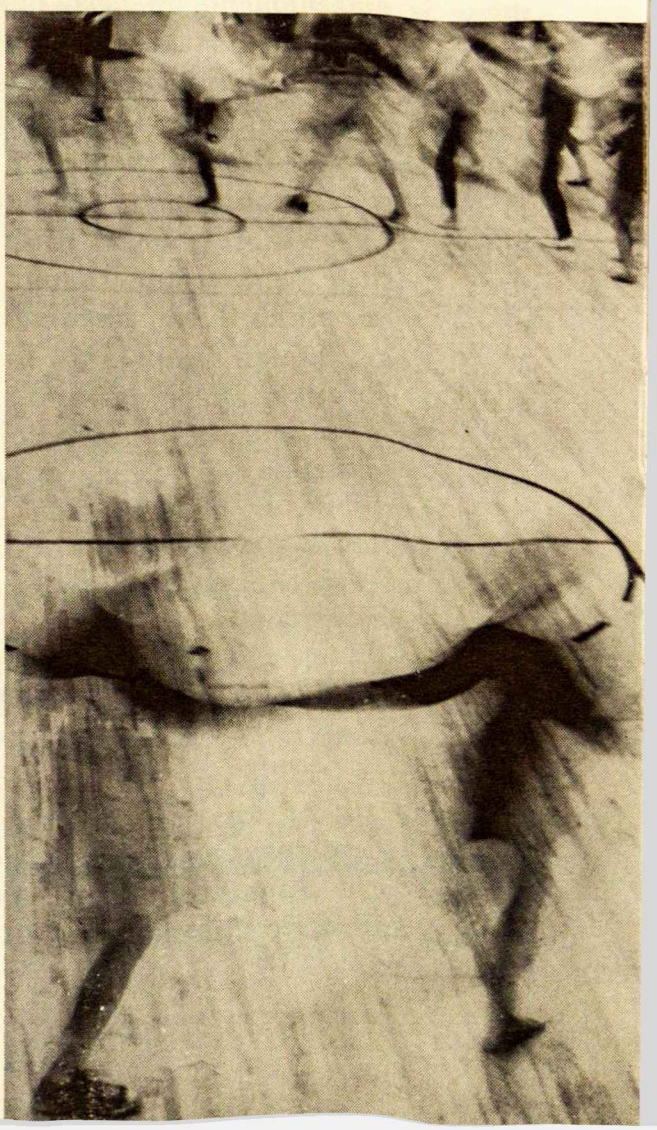

Žaidžiam ir sportuojam moksleivių stovykloje Kennebunkporte.

DALIA JASAITYTĖ prisimena Kennebunkport, Me. rugpiūčio 6-20 dienomis įvykusią moksleivių stovyklą:

DIENOS STOVYKLOJE

Rugpjūčio 7 d., pirmadienį, pradėjome šių metų moksleivių ateitininkų stovyklą Rytuose. Dr. J. Girnius, Ateitininkų Federacijos Vadas, tarė žodį. Savo kalboje dr. Girnius pabrėžė, kad norint būti pilnais lietuviais, turime ne tik dalyvauti savo organizacijos stovyklose, bet ir suprasti, kalbėti, skaityti ir rašyti gražiai lietuviškai. Tuo ir pasibaigė oficialus stovyklos atidarymas. Vėliau sekė maudymasis jūroje ir sportas, kur mergaitės dalyvavo tinklinio rungtynėse, o berniukai — futbolo. Abu žaidimus pravedė mūsų sporto vadovas Petras Vainius. Po vakarienės prasidėjo vakaro šokiai. Šokome televizijos kambaryje, kuriame Andrius Eiva visus stovyklautojus pralinksmino savo paruošta muzika.

Antradienis:

Diena prasidėjo gana paprastai: vėliavos pakėlimu ir pusryčiais. Po skanių ir sočių pusryčių tvarkėm savo barakus. Mums besitvarkant, stovyklos komendantas, p. A. Kregždys paprašė, kad visi susirinktų studijų salėje klausytis punktų sistemos paaiškinimo. Po to ėjome visi dalyvauti dainavimo pamokoje, kurią pravedė Raimundas Šilkaitis ir Rima Salytė. Tuo metu mūsų stovyklos jaunučiai dalyvavo įdomiuose užsiėmimuose. Vakare buvome Kennebunkporto miestelio kine, kuriame visi matėme "The Gospel According to St. Matthew". Grįžome pridusę ir pavargę, bet neužilgo sugebėjome dalyvauti stovyklos sukilime.

Trečiadienis:

Kelkitės! Kelkitės! Tai žodžiai, kuriuos kiekvieną dieną girdi mergaitės ir berniukai. Šiandien taip pat diena prasidėjo šiais žodžiais. Po visų rutinų, vėliavos pakėlimo, pusryčių ir apsitvarkymų barakuose, ėjome klausyti Federacijos Vado dr. Juozo Girniaus paskaitos. Tema buvo įdomi: "Idealas ir laikas". Paskaitos metu dr. Girnius paminėjo, kad turime būti, kas mes esame — individai; ir kad tauta, kartu su mumis, yra krizėje. Visos tautos skiriasi savo istorija, papročiais ir žmonėmis. Paskaitai ir visiems klausimams pasibaigus, visi kartu nukeliavome į koplytėlę dalyvauti šventose Mišiose. Po to sekė pietūs. Stovyklos vadovybė ruošė moksleivius įžodžiui. Maudymasis ir sportas, kvadrato bei "baseball" žaidimai tebeėjo toliau. Vakare Elenutė Bradūnaitė pravedė laužą, kuriame visi pasirodė įdomiais, savo sugalvotais vaidinimėliais.

Ketvirtadienis:

Nakties tylumai greit prabėgus, lauke anksti rytą girdėjosi jaunių, jaunučių bei moksleivių vyrukų "duslūs balsai". Žinoma, mankšta visus vargina, bet kūnui sveika ir naudinga... Dienai prasidedant visi stovyklautojai kartu nužygiavo pakelti vėliavą. Pusryčiavome gan linksmai, dainuodami, daug visokių įdomių dainų. Neužilgo ėjome visi klausytis p. Kairienės paskaitos. Tema: "Senoji ir modernioji poezija, ir kaip ji veikia žmogų". Savo paskaitoje ponia paminėjo, kuo pasižymi šių dienų poetai ir kokios formos dažniausiai pasirodo poezijoje. Vėliau klausėmės Elenutės Bradūnaitės kalbant apie Lietuvos poeto Vytauto Mačernio gyvenimą. Po pietų repetavome dainas, giesmes ir ruošėmės literatūros vakarui. Nuobodžiauti šioje stovykloje uždrausta, tad visi jaunučiai ir moksleiviai ėjome pasimaudyti. Norėdamas suruošti rungtynes, komendantas užkvietė svečius, atsilankiusius pas Tėvus Pranciškonus. Svečiai laimėjo... Literatūros vakarui pasibaigus, stovyklautojai išsiskirstė užmerkti akis saldžiam miegui.

Penktadienis:

Saulei išlindus, dangus pakeitė savo rūbus ir apsirengė melsvai. Visi apsidžiaugė pamatę saulės spindulius. Šokdami iš lovų bėgome pakelti vėliavų ir po to — pusryčiai. Vėliau salėje klausėmės dail. K. Žoromskio paskaitos. Jis kalbėjo mums apie modernų bei "seną" meną. Po pietų dainavome, sportavome ir praktikavomės tarptautiniam vakarui. Vakare visi kartu aplankėme įvairius pasaulio kraštus. Pasirodė: Indija, Anglija, Amerika, Hawaii, Arabija, Rusija, Vokietija ir Prancūzija.

Šeštadienis:

Kalbėkite ir galvokite, kaip norite, bet šios dienos programa nebuvo išimtis: prasidėjo paprastai ir baigėsi gana įdomiai. Po visų rytinių rutinų ir pasidžiaugimų, ėjome atydžiai rašyti konkursinį rašinėlį tema: — "Kodėl aš pasirinkau ateitininkų stovyklą?" Čia kiekvienas rodė savo gabumus... Nepajutome, kaip praėjo pusvalandis. Tuo pat metu stovyklos jaunučiai, Seselės Jonės priežiūroje, dalyvavo užsiėmimuose. Po pietų maudėmės stovyklos baseine ir džiaugėmės šilta saule. Po vėliavos nuleidimo pasileidome į stovyklos dvarą priimti naujus stovyklautojus ir pasiruošti šio savaitgalio šokiams. Po vakarinės maldos išsiskirstėme.

Viena didelė šeima. Ar atpažįstate savo draugus? Tai Dainavoje jaunučių stovykloje šią vasarą. nuotr. Gedimino Naujokaičio

ateities spinduliai

Kai pamatote žodį "šeimyniškumas" — ką pagalvojate? Tikriausia, maždaug tai: — "Aha, čia vienas iš ateitininko principų. Jo laikydamasis, aš turiu neatsikalbinėti mamai, padėt tėveliui sugrėbti lapus . . . neerzinti sesers . . . Užaugęs, turėsiu vesti lietuvaitę. Tada auklėsiu vaikus taip, kad jie užaugtų gerais lietuviukais . . ."

Tačiau šalia savo artimųjų šeimos, jūs priklausote ir didelei organizacinei šeimai — ateitininkams. Mus visus čia riša tai, kad esame lietuviai katalikai. Mes visi norime, esame pasižadėję, ir stengiamės "Visa atnaujinti Kristuje".

Tai yra gilus ir stiprus ryšys. Jis jungia jus ne tik su jūsų būrelio ar kuopos moksleiviais, bet taip pat ir su studentais, su sendraugiais. Su jūsų mieste gyvenančiais, ir su kituose kraštuose gyvenančiais. Su tais, kurie jau mirę, ir su tais, kurie dar tik bus ateitininkais.

Mes esame viena, didžiulė šeima. Jai priklausė, priklauso ir priklausys daug įvairaus amžiaus žmonių. Kai kurie jų buvo ar yra žymūs savo profesijose, kūrybingi menuose, ar pagarsėję visuomenėje.

Jūs priklausote tai pačiai šeimai, kurioje yra tikėjimo kankinių — žuvusių Sibire ar kacetuose. Joje yra laisvės kovotojų — žuvusių miškuose ar nukankintų kalėjimuose. Kokia didelė garbė gyventi tais pačiais idealais, dėl kurių mirė anie ateitininkai!

Už keletos metų mūsų organizacija švęs 60 metų sukaktį. Tikrai nuostabu, kad ateitininkai išsilaikė per tokius sunkius laikus. Vyko karas, trėmimai, žudymai. Reikėjo išvykti iš Lietuvos. O vistiek mūsų organizacija veikia. Veikia ji todėl, kad per visus tuos metus atsirasdavo ateitininkų, kurie nebijojo apsiimti kartais ir labai sunkių pareigų.

Kaip kiekvienoje šeimoje, taip ir šioje — mes bendrai dirbame, bendrai džiaugiamės, liūdime, ar linksminamės. Kad šeimos gyvenimas eitų tvarkingai, pasiskirstome pareigomis. Vieni pirmininkauja, kiti sekretoriauja. Dar kiti ruošia menines programas, išvykas, ar stovyklas. Labai svarbu, kad sąžiningai ir gerai vykdytume tai, ko iš mūsų laukiama.

Nuėjimas į susirinkimą kartais mums atrodo nesvarbus. Bet, pagalvokite — jei ir kiti taip manytų, tada visai susirinkimų neįvyktų. Niekas nebesuruoštų vasaros stovyklų, nes ir rengėjai turi posėdžiuose dalyvauti. Po truputį visas organizacijos gyvenimas sustotų.

Šalia pareigų vykdymo, mes stengiamės broliškai elgtis vieni su kitais. Vyresni — padedame jaunučiams, nesišaipome iš jų darbų. Neskriaudžiame jų vasaros stovyklose. Stengiamės nerodyti jiems blogo pavyzdžio. Jaunučiai mokinasi dirbti kartu su vyresniais. Stengiasi jiems netrukdyti.

Nuo mūsų pačių priklausys, kiek daug dar metų ateitininkų organizacija gyvuos. Todėl stenkimės daryti viską, kad ji ne tik šiaip sau veiktų, bet kad ir stiprėtų.

GYVENO kartą Karalius . . .

Ne, Jis nenumirė, kaip kad miršta visi kiti karaliai. Jis —

buvo visada,
yra dabar,
ir bus per amžių amžius.

Jo buvimui niekad nebus galo.

Jūs žinote Jo Vardą. Jis šventas mūsų širdyse ir lūpose. Jo šventė būna kiekvienais metais, spalio paskutinįjį sekmadienį.

Beveik du tūkstančiai metų praėjo nuo tada, kai Kristus buvo atėjęs žemėn. Per tuos daugybę metų milijonai žmonių sekė Jo mokslu. Net mirė, jei tuo reikėjo įrodyti savo tikėjimą.

Yra kraštų ir vietovių, kur Kristus draudžiamas, pajuokiamas, sąmoningai atmetamas, ar net visai nežinomas. Taip yra ne tik komunistiniuose kraštuose, bet ir daugelyje širdžių šiame krašte ir kituose.

Įstodami ateitininkų organizacijon, jūs iškilmingai pasižadate gyventi taip, kad savo pavyzdžiu visur ir visada liūdytumėte Kristų. Todėl šios Kristaus Karaliaus šventės proga, kiekvienas savo širdyje atnaujinkime pažadą:

VISA ATNAUJINTI KRISTUJE!

Tepadeda mums Dievas.

jaunimas Lietuvos atgimime

POVILAS DIRKIS

Kiekviena tauta turi savo jaunimą. Kiekvienos tautos jaunimas — tai sėkla, leidžianti tėvynės meilės diegą. Jaunimas aukoja gyvybę už savo tautą. Jame atsispindi tautos ir krašto meilė. Susipratęs, doras, kilnus jaunimas visuomet buvo ir yra svarbiausia kiekvienos tautos viltis ir paguoda.

Lietuvos jaunimas, ilgą laiką žiaurios rusų letenos slegiamas, mokyklose negalėjo mokintis nei tautinių nei tikybinių dalykų. Tačiau tai nesudrumstė tų jaunuolių sielos, nes juos tėvai auklėjo savo tikėjimu ir papročiais. Jaunimas buvo giliai tikintis ir doras. Todėl jis ir toliau vis siekė tų dorybių, šviesdamas savo protą ir lavindamas valią.

Dvidešimto amžiaus pradžioje iš Rusijos pradėjo skverbtis ateizmas. Kai jis ir lietuvių spaudoje pasireiškė, lietuvių mokyklinis jaunimas pats veržėsi pastoti jam kelią.

Taip prieš 50 metų, lietuvių mokyklinis jaunimas sulošė labai svarbią rolę tautos gyvenime. Jis ne tik susiorganizavo į stiprią Ateitininkų organizaciją, bet ir įsteigė savo organą "Ateitį", kuri iki šiol tebeeina.

Nors ateitininkai turėjo veikti pusiau pogrindyje (slaptai), jie vykdė visas piliečio prievoles. Be to, jie bendrai lavinosi ir iš bendrų patyrimų mokėsi tiksliai atlikti ateities uždavinius. Jų kilnus organizacijos obalsis "Visa Atnaujinti Kristuje" reiškė, kad at-kai rūpinasi Krikščionybės dvasios reikalais. Tas obalsis ir po šiai dienai ateitininkuose gyvas.

"Ateities" žurnalas pasižymėjo moksliniais ir religiniais straipsniais. Gražios poezijos ir beletristikos "Ateities" puslapiuose irgi netrūko.

Taigi, taurus Lietuvos jaunimas ne tik suorganizavo katalikišką, patrijotinę organizaciją, bet ir sudarė pagrindą ir sąlygas įvairioms konferencijoms.

Viena iš svarbiausiųjų at-kų konferencijų buvo 1911 m. birželio 7-11 dd. Kaune.

Šiemet bus minima Palangos Konferencija. Sueina lygiai 40 metų nuo to įvykio.

kas ten verkė?

Jei plauktumėte Nerimi iš Vilniaus aukštyn, netrukus pamatytumėte nepaprasto grožio kalną, o ant jo — Verkių dvaro rūmus. Kodėl tas kalnas, ir rūmai, ir miestelis vadinasi Verkiai? Ar ten kas nors senovėje verkė?

(perkelta į 252 pusl.)

IŠ ATEITININKŲ ISTORIJOS

1927 metų liepos 14 diena buvo šilta ir saulėta. Iš pat ryto laisvosios Lietuvos keliais ir keleliais, geležinkeliais, plentais ir upėmis skubėjo ateitininkai į Palangą. Ten buvo rengiama didžioji — reorganizacinė konferencija.

Vyko ten visai jauni moksleiviukai. Vyko studentai ir vyresnieji ateitininkai. Visi nešėsi širdyse džiaugsmą ir lūkestį — ką susitiks, ką naujo išgirs, kas bus nutarta.

Net rengėjai nustebo, kai susirinko beveik du su puse tūkstančio žmonių. Buvo sunku tokią daugybę pavalgydinti, pagirdyti ir apnakvinti. Jiems daug padėjo Lietuvos skautai, kurie netoliese tuo metu stovyklavo. Jie atgabendavo ateitininkams vandens. Net kilusį gaisrą padėjo užgesinti.

Konferencijos posėdžiai vyko labai gražiame grafų Tiškevičių rūmų sode. Suvažiavusių ateitininkų pasveikinti buvo netikėtai atvykęs net Lietuvos respublikos prezidentas Antanas Smetona. Dvaro sode buvo skaitomos paskaitos, vyko atskiri studentų ir moksleivių posėdžiai. Buvo suruoštos sporto varžytinės, kuriose dalyvavo 250 sportininkų. Surengti ir šokiai. O vieną vakarą, lauke, buvo suvaidinta misterija "Nuvainikuotoji Vaidilutė". Ją parašė V. Mykolaitis - Putinas, kuris šiais metais mirė Lietuvoje.

Toji didelė Palangos konferencija vadinama "reorganizacine". Tai reiškia, kad joje buvo nutarta pertvarkyti ateitininkų organizaciją. Ateitininkai susiskirstė į tris savarankiškas sąjungas — taip kaip ir dabar yra.

Konferencijos metu at-kai išsirinko ir naują Federacijos Vadą — profesorių Stasį Šalkauskį. Jis sugalvojo ir išaiškino at-kų penkis principus, kurių mes ir šiandien stengiamės laikytis.

nuotr. Gedimino Naujokaičio

RASA ARBAITĖ

GĖLĖS

Gėlės yra gražios
Ir didelės ir mažos
Aš mėgstu jas visas
Ir didžias ir mažutes.

Yra laibais koteliais
Yra gana storų
Vienos į saulę kelias,
O kitos tik prie žemės.

Gėlės nemėgsta šliužų
Nei mažų skruzdėlių
Bet mėgsta vandenį ir saulę
Ir kai aš jas pakvėpinu.

KAS TEN VERKĖ?

(pradžia 250 pusl.)

Kaip žinote, daugelis vietovių turi savo legendas. Jos mums pasakoja kaip miestelis, ar kaimas įsikūrė. Kodėl taip, ar anaip pasivadino. Štai kas pasakojama apie Verkius.

Senų senovėje nebuvo nei Vilniaus miesto, nei Gedimino pilies. Šventaragio slėnyje tada buvo pagonių lietuvių romuva. Joje ruseno amžinoji ugnis, vaidilučių kurstoma. Ten gyveno ir vyriausias krivis (Krivių Krivaitis) su savo jaunute žmona. Tačiau neilgai trukus mirė jo žmona, ir jaunas krivis liko našlys.

Po kiek laiko jis sutiko labai gražią mergaitę ir ją nuoširdžiai pamilo. Bet senosios lietuvių tikybos papročiai draudė kriviams antrą kartą vesti.

Matydamas jų didžią meilę, vienas krivis pasigailėjo jų ir sutuokė Krivių Krivaitį su tąja mergaite. Netrukus jiedu susilaukė sūnaus. Bet jie turėjo slėpti ir savo meilę, ir vedybas, ir sūnų. Jei žmonės būtų sužinoję, kad Krivių Krivaitis antru kartu vedęs, ir jį ir jo žmoną būtų labai žiauriai nubaudę. Ją būtų gyvą į žemę užkasę, o jį — ant laužo sudeginę.

Ilgai galvojo Krivaitis su savo žmona ką daryti, kad nebūtų nubausti. Ir štai, vieną dieną pasitaikė jiems gera proga. Į tas apylinkes atvyko medžioti Didysis Lietuvos Kunigaikštis. Krivių Krivaitis patarė savo žmonai, kad ji papuoštų jų sūnelį ir su visu lopšeliu įkeltų medžio viršūnėn.

Moteriškė taip ir padarė. Didysis Kunigaikštis, jodamas pro šalį, išgirdo medyje kūdikio verksmą ir labai nustebo. Tuojau paliepė savo palydovams kūdikį iškelti iš medžio. Pašaukė Krivių Krivaitį, kad išaiškintų šią paslaptį.

Krivių Krivaitis paaiškino, kad tą kūdikį patys dievai siunčia. Kad užaugęs, jis taps garsiu Krivių Krivaičiu. Tada kunigaikštis ir Krivių Krivaitis sutarė, kad kūdikis gyvens pas Krivaitį, čia pat, romuvoje. Kadangi kūdikiui auginti reikėjo auklės, Krivaitis pasikvietė savo tikrąją žmoną, kad jį augintų.

Taip, vadovaudamasis savo išmintimi ir gudrumu, Krivių Krivaitis įsisūnijo savo tikrąjį sūnų. Nebereikėjo daugiau bijoti žmonių bausmės. O berniukas buvo pavadintas Lizdeika, kadangi lizde (lopšelyje) buvo surastas. Sakoma, kad tai tas pats Lizdeika, kuris tapęs Krivių Krivaičiu, išaiškino Gedimino sapną.

*

Šį padavimą atpasakojome pagal Br. Kviklio knygą "Mūsų Lietuva". Pirmame jos tome, 157-161 puslapiuose rasite gražių nuotraukų ir Verkių rūmų aprašymą.

"Mūsų Lietuva" yra labai didelės apimties leidinys. Autorius Br. Kviklys į keturis knygos tomus surinko visų Lietuvos vietovių aprašymus. Čia sužinosite, kad Lietuvoje yra pelkė, kurioje auga tropiniai augalai. Skaitysite apie partizanų kovas, kunigaikščių žygius. Sužinosite, kaip ožkelė apsigynė nuo pikto vilko, ir daug, daug kitų legendų.

Knygoje aprašytas kiekvienas Lietuvos miestas, miestelis ir kaimas; miškai, pelkės ir piliakalniai. Šimtai nuotraukų padeda mums įsivaizduoti, kaip viscs tos vietovės atrodo.

Jei jūsų namuose yra šios trys "Mūsų Lietuvos" knygos (ketvirtasis tomas dar neatspausdintas), labai patariame jas paskaityti. Nebūtinai nuo pradžios iki galo. Tik verskite puslapius, ir kai akis užklius už įdomaus vaizdo ar pavadinimo, pasiskaitykite apie jį. Tai labai lengvas ir įdomus būdas pažinti savo tėvų kraštą.

ką daryti su vaiduokliais ?

Šio mėnesio gale bus Halloween. Iš visų pakampių, lyg iš maišo, pasipils velniukai, raganos, piratai, karalaitės, baubai ir vaiduokliai.

Vieni žmonės galvoja, kad čia labai negražus paprotys. Pirma — kadangi tai

Vaiduokliai moksleivių ateitininkų stovykloje Kennebunkporte. Nuotrauka Vytauto Maželio

daroma tuo metu, kai švenčiamos dvi šventės, surištos su mirusiais — Visų Šventųjų ir Vėlinės. Antra — nes negražu ubagauti, o jei negauni nieko, dar ir duris kreida išbraižyti. Trečia — nesveika tiek saldainių prisivalgyti. Ketvirta — pavojinga vėlai vakare vaikščioti, ir penkta — pavojinga valgyti saldainius, kuriuos nežinia kas davė. Daug vaikų yra tokiu būdu apsinuodiję.

Kiti mano, kad čia labai sena tradicija, ir ją reikia palaikyti. Jie sako, kad tai nieko blogo. Reikia vaikams duoti progos išgąsdinti kitus ir patiems kitų išsigąsti. O jei nepatinka saldainių ubagavimas, vaikai gali rinkti dėžutėn pinigus ir juos atiduoti Raudonam Kryžiui, ar kuriai kitai organizacijai. Kai kur taip jau daroma.

Parašykit "Ateities Spinduliams", ką jūs apie tai galvojate. Ar lietuviukai turėtų laikytis šio amerikiečių vaikų papročio? Ar jūs patys vaikščiojat Halloween naktį? Jei taip — kodėl? Ar kad patinka, ar todėl, kad visi draugai taip daro? Lauksime jūsų atsakymų!

Čia spausdiname du rašinius, kurie Kennebunkport MAS vasaros stovykloje, jaunesniųjų grupėje, laimėjo pirmąsias vietas.

koks turi būti ateitininkas stovykloje?

Geriausią rašinį parašė Rūta Bichnevičiūtė, 11 metų, iš Bostono Maircnio kuopos.

Ateitininkas stovykloje turi pasistengti būti veiklus ir darbštus. Bendrai, aš atvažiavau į šią stovyklą pabendrauti su kitais lietuvių vaikais — su jais džiaugtis, dirbti, ir padūkti. Bet yra ir taisyklių, kurių reikia laikytis. Taip pat reikia klausyti ir stovyklos vadovų.

Yra laikas kada gali pasijuokti ir pajuokauti, bet reikia ir rimtai padirbėti — dalyvauti programoje, klausyti paskaitų ir t.t. Ateitininkas turėtų žinoti ir laikytis penkių principų ne tik stovykloje, bet ir namuose, kad kai parvažiuosi namo, visi matytų pasikeitimą tavyje.

Kiekvienais metais, kai parvažiuoju namo iš stovyklos, aš matau, kad ši stovykla padarė man didelį įspūdį. Ateitininkų šūkis yra "Visa atnaujinti Kristuje", ir stovykloj šitą visi bandom pasiekti.

Antrąją vietą laimėjo Andrius Ambraziejus, 11 metų, taip pat iš Bostono Maironio kuopos:

Ateitininkas, atvažiuodamas į stovyklą, turėtų vykti su gera nuotaika ir geru noru.

Stovykloje ateitininkas turėtų būti tvarkingas ir pavyzdingas. Jis turėtų laikyti švaros visur ir visada. Jeigu kas nors paprašo mūsų ką nors padaryti, ar surinkti popierius, ar nunešti kam nors ką, nes jis pats negali to padaryti, mes turime padėti. Arba, jei mes einam kur nors — ar į dainavimo pamoką, ar į kokią paskaitą, mes irgi turėtumėm prisidėti, o ne sėdėti kur nors kampe ir kalbėti su draugu, ar juokauti.

Vienas iš svarbiausių dalykų — ateitininkas turėtų būti mandagus. Mandagumas yra labai svarbu, nes jeigu mes išdykaujam prie stalo, bėgam ir šūkaujam, kai turėtume būti ramūs, arba kai nemandagiai kalbame, kiti gali pažiūrėti į mus ir taip pat daryti.

Ateitininkas turėtų laikytis visų taisyklių. Jis turėtų gyventi pagal mūsų šūkį ir penkis principus. Ateitininkas irgi turėtų dirbti ne tik sau, bet ir visos stovyklos naudai.

Ateitininkas turėtų draugauti su visais ir nesimušti. Man atrodo, kad at-kas turėtų naktį neišdykauti. Taip ateitininkas turėtų elgtis stovykloje.

Lietuvos paukščiai

Lietuvos paukščiai yra įvairūs. Jų yra žalingų ir naudingų. Vienas iš žalingiausių yra vanagas. Jis yra plėšrus paukštis, drasko paukščiukus ir naminius paukščius. Paukščiai, kurie lesa vabzdžius ir kirminus, yra naudingi.

Daug Lietuvos paukščių rudenį išskrenda į šiltus kraštus ir grįžta pavasarį. Lieka tik varnos ir kiti žieminiai paukščiai. Žieminiai paukščiai ieško maisto, o gal ir badauja. Pavasarį, kai visi medžiai sužaliuoja, visas miškas skamba nuo čiulbėjimo. Tada jie suka lizdelius ir deda kiaušinius. *Alė Surdėnaitė*

GALVOSŪKIS

Skersai: 4. Ten vyko reorganizacinė konferencija. 10. Pirmasis at-kų vadas. 11 Pirmas mūsų šūkio žodis. 12. Nukirstas ir nugenėtas storas medis. 14. Paskutinis mūsų šūkio žodis. 16. Tartum, kaip. 17. Dar kartą. 18. Kai liepiate šuneliui gerti, jūs jam sakote:... 21. Siauri, kojomis išminti keliai. 23. Kai nepadedame daiktų vieton, jie visur ... 25. Moters vardas, padarytas iš "Stasys". 27. Kilmininko klausimas. 28. Pirmas at-kų himno žodis. 29. "Rėkti" — esamajame laike, antram asmenyje. 30. Reorganizacinėje konf. jis išrinktas at-kų vadu. 32. Pasikelia.

Žemyn: 1. "Klydo" — bendratyje. 2. Raganos vardas pasakoje "Saldutė". 3. Grybas turi galvutę ir... 4. Šventasis, kuris pirmą kartą panaudojo mūsų šūkį. 5. Gyvulėlis, kuris augina vilną. 6 "Adyti" — esamajame laike, pirmam asmenyje. 7. Nedidelė giria. 8. Mergaitė yra ji, o berniukas yra ... 9. Yra, būva. 13. Žurnalas, nuo kurio mūsų organizacija gavo savo vardą. 14. Varlės — paupy. (Dainuoja). 15. Jei tave kas užpultų, bėk ir ... 19. "Atirti — būsimajame laike, trečiam asmenyje. 20. Kai gydytojas stetoskopu tikrina plaučius, jis kartais mums pasako: "...". 22. Tas pat, kaip ir 16 skersai. 23. Jautiena yra ... (Maisto rūšis). 24. ... visus ženklus ir atrasim paslėptą daiktą. 26. Mergaitė, kurios akys nieko nemato. 31. Dvibalsis, kuris yra visuose šiuose žodžiuose.

Atsakymai sekančiame numeryje.

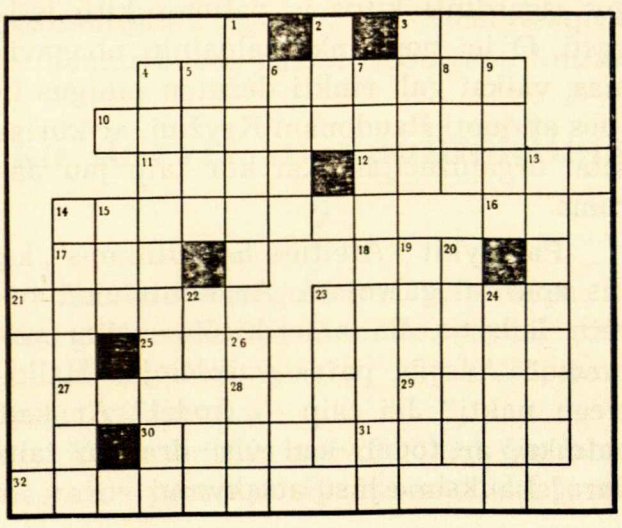

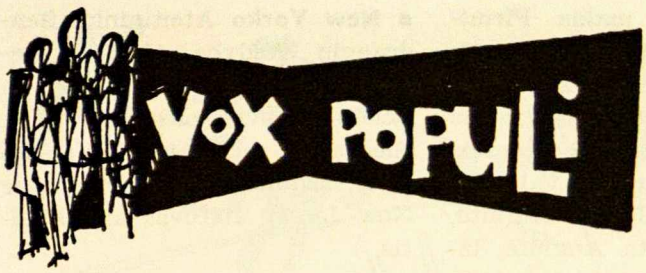

Gerbiamoji Redakcija,

"Ateitį" skaitau nuo 1923 m. ir ją prenumeruosiu iki savo mirties. "Ateitis" yra vertingas ir naudingas žurnalas besimokančio jaunimo ideologiniam subrendimui ir tinkamiausia vieta jaunoms kūrybinėms jėgoms pasireikšti. Gerai, kad šis žurnalas stengiamasi pritaikinti ne sendraugiams, o mokslus einančiam jaunimui, nenukrypstant nuo pagrindinių ateitininkų organizacijos principų. Sendraugiai dėl to neturėtų rūstauti. Jie privalo "Ateitį" prenumeruoti ir remti, taip pat neišskiriant ir "Aidų" žurnalo, kuris labiau atitinka jų išsilavinimui. Kiekvienas "Ateities" numeris mane stebina ir džiugina, nes ten matau lietuvišką atžalyną su kūrybiniais polėkiais ir aiškiomis ideologinėmis gairėmis. Tik, mano manymu, redakcija turėtų vengti kontraversinių straipsnių, kurie daugiau tinka suaugusiems.

Sveikintinos Jūsų pastangos supažindinti skaitytojus su žymesniais žmonėmis ir jų mintimis. Tačiau jų pasisakymai kai kuriais klausimais turėtų būti gerai apgalvoti, aiškūs ir visiems suprantami. Pvz. "Ateities birželio mėn. nr. 6 dr. A. Sužiedėlio pasisakymai dėl Ateitininkų Federacijos struktūros ir veikimo formų sukelia tam tikrų abejonių ir neaiškumų. Jis taip sako: "Ypač ateitininkų organizacijoje reikėtų žiūrėti, kaip išsikrapštyti iš tokių priimtų formų, kurios pačios pasidaro našta ir nieko ypatingo neduoda, pvz. susirinkimai, trijų sąjungų struktūra, stovyklos"... Lietuvoje ateitininkams labai daug davė trijų sąjungų struktūra, susirinkimai, konferencijos, kursai, ekskursijos, pradėtas stovyklavimas ir t.t. Neveltui buvo sušaukta 1927 m. Palangos reorganizacinė ateitininkų konferencija, kurią taip vaizdžiai aprašė dr. D. Jasaitis "Draugo" kultūriniame priede. Jei čia nebetinka senos veikimo formos ir struktūros, tai **kas gali ką geresnio pasiūlyti** (mūsų pabraukta. Red.), atsižvelgiant į vietos ir laiko sąlygas. Abejoju, ar yra Amerikoje ar kur kitur (o gal ir visai nėra) besimokančiam jaunimui ir mokslus baigusiems panaši ar pranašesnė organizacija už Ateitininkų Federaciją, kuri stengiasi išugdyti pilnutinį žmogų.

Toliau vėl sakoma: "Kiekviena grupė, kad būtų vieninga, turi turėti savo istoriją; dabar gi studentai mažai kur tą turi, nebent būtų tai, kas jungia visus, o tai labai nestiprus ryšys"... Kas tuo norėta pasakyti? Kokią istoriją reikia turėti; Lietuvos, grupės? O gal vienija ne tik istorija, bet ir ateities pramatymas, planai — siekiant užsibrėžtų tikslų? Ar šį pasisakymą skaitytojai suprato ir kaip suprato be platesnių paaiškinimų?

Linkiu sėkmės Jūsų darbe.

J. Navakas
Omaha, Nebraska

•

ATEITIES Redaktoriui,

Gerbiamasis, labai džiaugiamės gražiais ATEITIES numeriais, kurie dabar tikrai pasitarnauja moksleiviui ateitininkui, o to mes visi ir siekiame ir norime.

Linkime sekmės ir nepavargti.

P. Narutis
ASS CV Vicepirmininkas
Moksleivių Reikalams

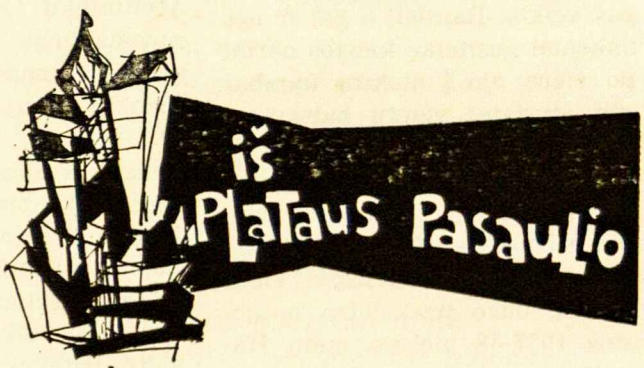

HAMILTONAS

Susirinkome sekmadienį, rugsėjo 24 d. kuopos narės namuose. Tik ką įėjus pro duris pamatei plakatų galybes — iškabintus, išdažytus, skatinančius balsuoti už įvairius kandidatus naujai moksleivių kuopos valdybai. Laiptais nulipus žemyn į rūsį, išgirdai kandidatus raginančius "Balsuok už mane..." Ant sienų prilipdyta įvairiausių plakatų bei antraščių, o palubėj ant šniūrų kabo balionai. Darija Deksnytė, kandidatė į pirmininkus, laksto aplinkui atiminėdama iš Arūno Joniko, kandidato į iždininkus, spilkutes, su kuriom jis bando pradurti balionus. Kęstutis Simaitis, Dainora Juozapavičiūtė ir Rimas Sakalas kandidatai į vice-pirmininkus sėdi sau ramiai, tik kartais šnairomis pasižiūrėdami viens į kitą. Raimunda Kaminskaitė ir Kristi-

na Gedrimaitė abidvi lamdo pirštus iš anksto pasiruošti sekretorės darbui. Kampe prie durų stovi Nijolė Beniušytė perkalbančiu balseliu ragindama balsuoti už ją, o ne už Romą Borusaitę kuopos socialinių reikalų vedėjos pareigoms. Margarita Klevaitė, kandidatė į pirmininkus, ir Vidas Kažemikas, kandidatuojąs į iždininkus, iš susijaudinimo, pasirodo, negalėję atvykti į susirinkimą.

Daugumai kuopos narių susirinkus, susirinkimas prasidėjo su praeitų metų pirmininkės Gabijos Juozapavičiūtės įvairių pareigų priklausančių valdybos nariams apibrėžimu ir priminė, kad, kokia bus išrinkta valdyba, tokia bus ir visos kuopos veikla. Ramiai, o gal ir net linksmai nusiteikę kuopos nariai po vieną ėjo į atskirą kambarėlį, kuriame slaptu balsavimu išrinko naująją valdybą. Grįžę iš balsavimo, apsvarstę kandidatės Darijos pasiūlytas idėjas bei planus, įsijungė dainom.

Pagaliau, suskaičiavus visus balsus, buvo paskelbtas naujosios 1967-68 mokslo metų Hamiltono moksleivių kuopos valdybos sąstatas: pirmininkė Darija Deksnytė, vice-pirmininkas Rimas Sakalas, sekretorė Raimunda Kaminskaitė, iždininkas Arūnas Jonikas ir socialinių reikalų vedėja Nijolė Beniušytė.

G. J.

PUTNAM

Rugsėjo 13 dieną pirmą kartą po vasaros susirinko Barboros Žagarietės kuopa. Susirinkimą pradėjome malda. Pirmininkavo Aldona Rygelytė ir sekretoriavo Kristina Šipailaitė. Seselė Paulė pristatė naujas globėjas: seselę Viktoriją ir seselę Moniką. Tada rinkom valdybą: pirmininkė — Joana Kuraitė, sekretorė — Rūta Augiūtė, iždininkė — Kristina Šipailaitė ir socialinių reikalų vedėja — Audronė Čeponytė. Po to padarėm naujai valdybai visą eilę pasiūlymų: pakviesti studentus kalbėti, rengti iškylas, susirašinėti su kitomis kuopomis ir išsiųsti kvietimus į Kristaus Karaliaus šventę.

R. A.

NAUJA VALDYBA

Rugsėjo 1 d. įvyko Studentų Ateitininkų Sąjungos metinis suvažiavimas Baltijos stovyklavietėje, Kanadoje, kuriame buvo išrinkta nauja SAS Valdyba. 1967-68 m. Valdybą sudaro: Dvasios Vadas — Kęstutis Trimakas, SJ, pirmininkas — Vaidevutis Valaitis, vicepirm. — Elenutė Bradūnaitė, sekretorė — Dalia Bakaitytė, užsienio reikalų sekretorė — Aldona Zailskaitė, iždininkas — Vacys Šaulys, Spaudos ir Informacijos Skyriaus vedėjos — Irena Rušėnaitė ir Aldona Masilionytė, Rytų atstovai ir nariai — Rimas Gedeika ir Kęstutis Girnius

Reikalui esant, prašom kreiptis į sekančius asmenis:

Vaidevutis Valaitis, 6641 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629; Aldona Zailskaitė, 1114 W. Polk, Chicago, Ill. 60607; Dalia Bakaitytė, 5202 S. Fairfield, Chicago, Ill. 60632.

Hamiltono moksleiviai išsirinko naują valdybą. Priekyje trečia iš kairės: pirmininkė Darija Deksnytė. **Nuotr. M. Borusienės**

• **New Yorko** Ateitininkų Sendraugių valdybą 1967-68 metams sudaro pirmininkas A. Bendorius, vice-pirmininkas J. Giedraitis, sekretorė E. Vaišnoraitė, iždininkas B. Bobelis ir New Jersey atstovas M. Šilkaitis.

• **Živilė Šlekytė,** buvusi Toronto studentų ateitininkų pirmininkė, rugsėjo mėnesį išvyko į Londoną, kur mokinsis vaidybos meno Royal Academy of Dramatic Art.

• Amerikos kariuomenės kapitonas **Stasys Ripskis** spalio mėnesį išvyksta tarnybai į Pietų Vietnamą. Studentavimo metu priklausė ateitininkams.

• Ateitininkų skyrių DRAUGO dienraštyje redaguoti perima **Skirmuntas Radvila,** buvęs ATEITIES redaktorius. Tam skyriui medžiagą siųsti 7255 So. Rockwell Avenue, Chicago, Ill. 60629.

• **Korp! Giedros** 1967-68 metams naujai išrinktą valdybą sudaro pirmininkė Živilė Numgaudaitė, sekretorė Vida Ripskytė, iždininkė Birutė Indreikaitė

• **Detroito** studentų ateitininkų draugovė 1967-68 metams išsirinko valdybą: dvasios vadas kun. Bronius Dagilis, nariai Indrė Damušytė, Vytautas Polteraitis ir Liutauras Gedvilas.

• **Philadelphijos** jaunučiai savo valdybon išsirinko Virgių Volertą, Danutę Juzaitytę, Ramunę Šileikaitę, Algį Maciūną, Aušrelę Kanavičiūtę ir Petrą Vaiškį.

• **Austė Paliokaitė** Illinois universitete Urbanoje gavo daktarato laipsnį chemijoje. Yra buvusi SAS Valdybos narė. Dabar dirba Chicagos universitete.

• **Adolfas Gaigalas,** buvęs Philadelphijos studentų ateitininkų pirmininkas, įsigijo daktaratą fizikoje. Dabar profesoriauja Binghampton New Yorko valstybiniame universitete.

JAUNUČIO MOKSLEIVIO LAIŠKAS, RAŠYTAS STOVYKLOJE?

Miela Mama,

Man čia labai patinka bet neduoda
čia valgyti kad aš noriu yra
nustatytas laikas kada nevalgyti kada
nesimaudyti kada nerėkauti kada
nemiegoti. Kada nesimušti su algiu
nes jis mane muša tai aš
nutariau jį prigirdyti ne baseine o
vandenyne nes sporto vadovas baseine
maudosi ir jį ištrauks. Man čia viskas
labai gerai einasi ir aš turiu
daug draugų: ir Marytė ir Jonė ir
Lionė ir Audronė. Man labai patinka
ryto mankšta, nes vadovai tada
dar miega ir leidžia man sportuoti. Čia
labai graži ir įdomi vieta nes
yra gyvačių ir meškų. Aš vieną gyvatę
norėjau padovanot komendantui
bet jis neėmė. Jis nieko neima ką aš
jam atnešu nei sliekų nei vėžių nei
negyvų varnų. Už tai aš juos susidėjau
į čemodaną ir tau avešiu.

Vilimantas

ps dabar aš esu ligoninėj.

MAMOS LAIŠKAS DRAUGEI

Ach, miela Morta,
pyksta kaimynės,
Dėl tos stovyklos, Jubiliejinės:
Sakė: "Neleiski dukters stovyklon,
Nes parvažiavus — tuoj lyg prausyklon:
Tenai tik vargas, badas ir purvas,
Ten ne stovykla, o meškų urvas.
Tvarkos nebūna, valgyt neduoda
Mūsų dukrelėm tas nusibodo . . ."

Bet — užsispyrė mūsų Marytė
Dainavą nori, verkiant, matyti!
Manau, man galvą visai išklibys
"Važiuoki dėlei šventos ramybės!
Tiktai turėsi man prižadėti:
Su "balamūtais" nesusidėti,
Neišdykauti, neromansuoti
(Sykį pradėjus, nebeis sustoti),
Kad, parvažiavus, man nereikėtų
Aiškint kaimynam, kas ten per vieta!"

Na, išvažiavo . . . Laukiam su tėvu . . .
(Ir vis galvojam: duktė — sudievu)
Gal tenai šalta, gal gavo slogas,
Gal tenai badas, gal maistas blogas . . .
Gal — susiradus kokį studentą,
Pati paskelbs mums "aggiornamento" . . .

Na, — parvažiavo, tėvas išbėgo . . .

— — — — —

(Mano kaimynės naktim nemiega):
Saulėj įdegus, baisus meilumas,
Knygą paskaito, vaikšto — kaip dūmas
Tai susimąsto; vis lėtai šneka.
Prikemša tėvui pypkėn tabako . . .
Apie stovyklą kalba ir kalba;
Ten viskas buvo: pirma pagalba,
Virtuvė, salė, stalai ir kėdės,
Nieks neiškirto jai jokios "blėdės".
Ir — ji taip sako, — be jokio juoko
Ji, ten pabuvus, gyvent išmoko.

Užtai ir pyksta dabar kaimynės
Dėl tos stovyklos, Jubiliejinės
(Bet, man atrodo, kad jos padūko,
Kad šįmet buvo daugiau berniukų . . .).

ALp(LKA)1786
1967, Nr.8

P

Nežinau,
kada saulę pradėjau mylėti . . .
Gal tada, kai savo ilgesyj
sėdėjau prie ežero kranto
ir jos spinduliai — dar silpni, nepatyrę
spraudėsi pro senų medžių šakas.
Nežinau.
Gal tą rytą, kai skausmas pakilo su migla
ir pranyko mėlynoj erdvėj.

Nežinau,
kada saulę pradėjau mylėti . . .
Gal anksčiau — kokią vasaros dieną
kai gulėjau po medžiu ir aplink aidėjo nekaltas juokas.
Nepatyrus buvau tada — ir jauna ir pilna vilties,
ir skaisti saulė apsupo pasaulį
ir nušvietė kelią į viską, kas gražu, kas tyru.

Nežinau,
kada saulę pradėjau mylėti . . .
Gal vėliau — ramų vasaros vakarą,
kai vyresnė buvau,
kai supratau, kad ne viskas gražu, ne viskas tyru,
bet,
nepametus vilties prieblandoj,
galiu rasti ramybę užburtam liepsnos kamuolyj.

Nežinau,
kada saulę pradėjau mylėti . . .
Kada dingo ilgesys ir jaunystė.
Bet,
saulė jau slepias už horizonto
ir laikas tarti
sudiev . . .

— Regina Petrikonytė

KVIETIMAS PAMILTI SAULĘ ● visos poetiškos sielos pažvelkite į saulę ir ją pamilkit ● o ją pamilus eilių ar prozos žanru parašykit ● reikalas yra : kilo mums mintis : kiek skirtingai poetai visi sukurtų ta pačia tema ● PAMILAU AŠ SAULĘ ● taigi : pamilkite jūs saulę o savo meilės laiškus ar tolimesne eiga klausimus pasiųskit : PAMILAU AŠ SAULĘ %ATEITIS 240 irving avenue brooklyn new york 11237 ● prisiųstus žodžius iliustruosime akivaizdiniu menu įvairiose jo formose ● saulei paskirta ATEITIS pasirodys su pavasario saule ●

90.7 25. 20